

‘Dit laten zien is gevaarlijk’

Pagina 15



Alles schreeuwt seks, zeggen asexuelen, maar niemand praat erover

Pagina 3



Vraag 5. Tentamens nakijken onder de kerstboom. Waarom?

Pagina 8 en 9



Het studentenverzet: banger voor condooms dan voor bommen

Pagina 11

STRESSSTRESSSTRESS

HET GAAT ER NIET OM HOE DRUK JE BENT MAAR HOE DRUK JE DENKT DAT JE BENT

De helft van de studenten zou er last van hebben, en volgende week is er een symposium om er vanaf te komen. Maar is studeren echt zo stressvol? En waarom dan? *Mare* deed vast wat voor-onderzoek. ‘Het beste wat je kunt doen: *fake it ‘till you make it*’

DOOR DANIELLE TUK EN SUSAN WICHGERS
Hoe kun je een stuk over stress beter beginnen dan bij de student-psychologen? Ware het niet dat de Leidse afdeling momenteel onderbemand is: drie van de vijf zijn uitgevallen, en daardoor hebben de overige twee geen tijd voor een interview. Ook niet als dat maar tien minuten duurt.

Kennelijk zijn studenten niet de enigen met stress.

Meer dan de helft heeft er veel last van, volgens de organisatoren van het symposium Stressloos Studeren, dat op 7 mei wordt gehouden in HUBSpot. Eén op de drie studenten heeft een verhoogde kans op een *burn-out*, concludeerde de Landelijke Studenten Vakbond eerder in een onderzoek.

De cijfers liegen er dus niet om, en Sophie (23, wil niet met haar achternaam in de krant) weet er alles van. Anderhalf jaar geleden kreeg ze te maken met een *burn-out*. ‘Het tweede jaar van biofarmaceutische wetenschappen is heel zwaar: ‘s ochtends heb je een practicum, ‘s middags het tweede, soms heb je drie dagen om twee verslagen te schrijven. Ik had moeite dat tempo vol te houden, maar toch heb ik het jaar afgemaakt.’

Pas aan het begin van haar derde jaar, besloot ze tijdelijk te stoppen. ‘Geestelijk was ik toen al heel ver, maar ik zou gewoon zijn doorgaan. Tot ik een week lang elke dag moest overgeven. Mijn lichaam zei echt: stop ermee.’ Dat deed ze dus, ‘al was het veel te laat en ik ben daarna ook weer veel te snel begonnen’.

Uiteindelijk haalde ze haar bachelor diploma alsnog binnen 3,5 jaar. ‘Nu doe ik even rustig aan, waarschijnlijk begin ik in september met mijn master. Het voelde wel klote om te zien dat al mijn studiegenoten al een bachelor hadden en ik nog niet. Maar ik ben niet de enige, wat ik wel lang heb gedacht. Gelukkig was er begrip, niemand vond dat ik me aanstelde. Wel wisten sommige mensen door het label “burn-out” niet meer hoe ze met me moesten omgaan, terwijl ik nog steeds dezelfde persoon was. Ik was alleen sneller moe en had moeite om de deur uit te komen. Dat heeft me helaas een paar vriendschappen gekost, maar het heeft me ook laten zien wie er altijd voor me klaar staan.’

‘Je leest steeds vaker over studenten met *burn-outs*’, weet Hanna Boersma (23, klinische psychologie). Ze schrijft haar masterscriptie over stress onder studenten. ‘Wat dat betreft komt mijn onderzoek precies op tijd. Er zijn al heel veel studies gedaan, maar dan naar specifieke groepen zoals rechtenstudenten. Wij willen graag een beeld krijgen van alle studenten.’

Boersma onderzoekt zogeheten *coping*-strategieën. ‘We kijken naar het verschil tussen mensen die veel en weinig stress ervaren. Het lijkt erop dat mensen met positieve strategieën, dus weinig piekeren en actief dingen aanpakken, minder stress hebben.’

Uit eerdere onderzoeken blijkt dat de waargenomen stress ook niet per definitie samenhangt met daadwerkelijke werkdruk, vertelt Boersma. ‘Studenten die meer ECTS volgen, hebben soms minder stress en andersom.’ Het gaat dus niet om hoe druk je bent, maar hoe druk je *denkt* dat je bent. Een manier om minder te stressen is wat Boersma *self efficacy* noemt. ‘*Fake it ‘till you make it*. Als je gelooft dat je het kunt, lukt het vaak ook.’

> Verder lezen op pagina 6



Almanakwedstrijd: wie heeft de mooiste

Ook dit jaar belonen we de mooiste vereniging almanak met een fust bier. Inleveren voor 15 juni bij Reuvensplaats 3.

Volgende week geen *Mare*

Vanwege de meivakantie en Hemelvaart verschijnt er de komende weken geen krant. *Mare* 28 komt uit op 17 mei.

Werk van de Rotterdamse kunstenaar Johan Kleinjan. Zijn solo-expositie ‘Chinezen die Chinezen’ is tot en met juli te zien in Gallery Untitled, Koningsveldenstraat 14, Rotterdam. Illustraties Johan Kleinjan



La La Leiden

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN Op het Universitair Sportcentrum kun je zestien verschillende dansstijlen leren. Het is dan ook gezond: je wordt er blij van, verbrandt een hoop calorieën en met een beetje geluk ontmoet je ook nog eens leuke mensen.

Die voordelen zijn in Leiden best moeilijk in de praktijk te brengen. Want ben je eindelijk over je verlegenheid heen en best bereid om een keer je Zumba-moves in het wild tentoon te spreiden, blijkt je nergens heen te kunnen.

Want dansen in Leiden, dat kan niet echt. Het Leidse uitgaansleven is gek ingericht. Aan de ene kant heb je de studentenverenigingen – daar heb je voor een prikkie best drinkbaar bier, redelijke muziek en ben je omringd door mensen die precies in jouw bubbel passen. De feestjes zijn een grote lokker voor nieuwelingen die in Leiden komen studeren. Als je geen lid bent, is de keuze al een stuk beperkter. Je kan af en toe als intro mee, maar voor de rest ben je overgeleverd aan wat de stad je te bieden heeft.

En dat zijn kroegen. Heel veel kroegen. Café's, bistro's, lunchtentjes, talloze restaurants. En er zijn er alleen maar meer bijgekomen. Dat is goed nieuws. De strakgetrokken binnenstad ziet er ook prima uit, maar die opfrisbeurt heeft er wel voor gezorgd dat één ding in de vergetelheid is geraakt: de dansplek. Dus als je klaar bent met dansen in het studentenleven, of nooit bij de verenigingen komt, moet je óf elk weekend maar flink veel eten en drinken, óf uitwijken naar een andere stad.

Dan moet je naar Den Haag, Amsterdam, of Rotterdam. Leiden is een echte kroegenstad, met maar één poppodium, waar vooral concerten worden gehouden, en waar de zaal eigenlijk te groot en sfeerloos is, waardoor de gevestigde Leidse evenementorganisaties er liever geen feesten willen houden (zie p. 15).

In Casa, ertegenover, doet niet veel meer, en staat inmiddels al een tijdje op Funda (voor de liefhebber: kopen voor 2 miljoen euro, of huren voor 180 duizend per jaar.)

De organisaties trekken aan de bel: ze willen meer locaties om te dansen. De gemeente is het met ze eens, grotendeels.

Hoe nu verder?

Hier ligt een uitgelezen mogelijkheid voor de universiteit om bij te dragen aan het levensgeluk van de Leidse inwoners en de cultuurontwikkeling van de stad: want de Universiteit Leiden heeft sfeervolle panden genoeg.

Stel eens een feest voor in het KOG, of het Gravensteen. Bij het Lipsius maakt het helemaal niet meer uit, dat gaat toch binnen een paar jaar tegen de vlakte. Tegen een feest bij de Sterrewacht zouden ook weinigen 'nee' zeggen. En geen zorgen: de oudste gebouwen zijn gemaakt om volksopstanden en beleggingen te weerstaan. Een feestje of twee overleven ze ook wel.

Colofon

Redactie-adres Reuvenplaats 3, 2311 BE Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
Website mareonline.nl
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 15000
Hoofredactie
Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl
Redactie
Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl
Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman a.s.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Susan Wichgers s.wichgers@mare.leidenuniv.nl
Daniëlle Tuk (stagiaire) danielle.tuk@live.nl
Medewerkers
Femke Blommaert · Mattijn de Groot · Holger Gzella ·
Monica Preller · Marit de Roij · Benjamin Sprecher
Fotografie Taco van der Eb · Marc de Haan
Illustraties Bas van der Schot · Bandirah · Silas.nl
Basisonwerp Roeland Segaar, Dokwerk Communicatie
Art direction en vormgeving Marcel van den Berg
Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort
Telefoon 023 - 571 47 45
Redactieraad
Prof. dr. J.C. de Jong (voorzitter) · Prof. dr. F. Israel (vice-voorzitter) · Asel Arykbaeva · Esmee Braam · Prof. dr. Willem van der Does · drs. Bart Funnekotter · drs. Malou van Hintum · Bas Knapp · Prof. dr. Rick Lawson · Josephine Say · Bo Steehouwer
Jaarabonnementen
Een jaarabonnement op Mare loopt van september t/m juni. Belangstellenden kunnen Mare thuisgestuurd krijgen door €35 over te maken op IBAN NL68RAB00103257950 ten name van Universiteit Leiden (o.v.v. Mare en SAP-nummer 6200092091) en vervolgens een bevestigingsmail met daarin hun adres te sturen naar redactie@mare.leidenuniv.nl. Studenten betalen €25.
Ter controle graag in de bevestigingsmail ook het studentnummer vermelden.
Adreswijzigingen, klachten en opmerkingen over de toezending redactie@mare.leidenuniv.nl 071-5277272
Ingezonden mededelingen
Mededelingen voor het op donderdag verschijnende nummer moeten uiterlijk de voorafgaande donderdag 16.00 uur in het bezit van de redactie zijn.
ISSN 0166-3690

Generaties in de wetenschap

Op de universiteit heerst een andere beleving van tijd. Hier rijpen regelmatig verlegen achttienjarigen binnen enkele jaren tot mondige wetenschappers. Wil en begaafdheid weten met adequate begeleiding zelfs in vaardigheidspretparken de weg te vinden naar onderwijs dat nog iets voorstelt. De constante evolutie van frisse ideeën remt tegelijk het verouderingsproces van docenten. Wie goede keuzes maakt, sterft ooit in het harnas en eindigt niet als neurotische probleempuber in de vijftig, als leeggezogen vergaderzombie dichtbij de AOW-leeftijd of als verzuurde haatproleet met pensioen.

Juist in een samenleving die onophoudelijk de leugen van een radicale gelijkheid propageert, moeten verschillen in leeftijd en gezag door een spanningsveld van afstand en nabijheid openlijk onderkend worden. Sinds mijn schooltijd minacht ik leraren die zich als grote broertjes onsceneren, zeker als daarbij een vleugje crémelikeur in de lucht hangt. Het zijn doorgaans narcisten wier zwakke zelfbeeld naar aanbidding door jongeren snakt, net zoals er in diversiteitsdrammers, fatsoenfundamentalisten en relativisme-ridders altijd dictators schuilen: bij het zachtste tikje stort de keurige façade in en komt de duistere wereld erachter tevoorschijn.

Liever een houwdegen die het beste uit je haalt door je te provoceren – *'Now you've met your equal!'*, zei een van mijn docenten, een jezuïet, terwijl hij een wijsneuzig werkstuk van mij genadeloos fileerde en overtuigend liet zien hoe veel verder men kon gaan. Dat daagde mij uit, ik moest slikken, deed het over en dacht achteraf: 'Zo wil ik ook worden.'

Pseudodemocratische verbroedering bevordert klantenmentaliteit, want vooral verkopers willen afstand overbruggen. Studenten (en onderwijsbureaucraten) kunnen echter nooit op tegen jarenlange inhoudelijke toewijding. De eigen leermeesters vertegenwoordigen niet slechts meningen van individuen, ze scheppen een band met het vakmanschap van verdwenen generaties dat niet zomaar te evenaren valt: via Beyer en zijn mentor Schall ben ik in één directe successie verbonden aan de grote Semitisten van de negentiende eeuw, aan Littmann, Wellhausen, Nödeke, tot de onhandelbare Ewald, die ruzie maakte met iedereen, commentaar hoofdzakelijk gaf in de vorm van knorgeluiden en toch alle toonaangevende mensen opgeleid heeft.

Ook zweven geesten van weleer rond mijn leerstoel en werken ze door mij heen. De eerste Leidse hoogleraar Hebreuws, Rennecher (Renecherus), een driftkop, zuiplap en zedelinquent uit Duitsland die al gauw weer ontslagen werd, is niet bepaald het ideale boegbeeld – maar vast fijner gezelschap dan nette knuffeldocenten.

De vorming door zo'n eeuwenlange accumulatie van kennis en mores lijkt op de duurzame biologische erfenis in families, die steeds weer verrassend uitpakt. Mijn grootvader van moederskant was een succesvolle worstelaar die door een ongelukkige klap vroeg in de twintig onherstelbaar blind werd. Hij had amper mogelijkheden tot intellectuele ontplooiing, maar hij wandelde en zwom dagelijks en bleef ondanks twee wereldoorlogen vrolijk, tot hij op zijn honderdste overleed. De dames in het bejaardenhuis vonden hem nog achter in de negentig helemaal de bom. Hoewel zijn veerkracht me enorm inspireert, staan zijn genen in mij, een onsportieve, melancholieke kamergeleerde, op non-actief. Dat ze er wel zijn, begreep ik toen ik twintig jaar geleden van Burgos naar Santiago de Compostela liep en me dat aardig lukte.

Wie aanpapt met studenten, belet hun om door vrijving hun persoonlijkheid te ontwikkelen, vanuit allerlei invloeden doordachte zwaartepunten te zetten en de nestwarmte te verlaten. Een nieuw inzicht zegeviert niet door tegenstanders te overtuigen (die zitten gekooid in hun kader en veranderen niet meer van gedachten), maar omdat die op termijn doodgaan, waarna een volgende generatie opgroeit die een beschikbaar maar nog niet geaccepteerd idee weet uit te werken.

Men schrijft voor de ongeborenen en om de doden te eren, voordat de eigen zon zinkt. Ook is een lijfelijk voorbeeld van iemand met bewezen ervaring en overwicht het beste middel om de tegenstrijdige krachten, die ten grondslag liggen aan wetenschappelijk talent, in balans te leren houden: vlijt en fantasie, ascese en passie, doorzettingsvermogen en gevoeligheid, detail en synthese, het zware en het lichte. De wens om op een geprofileerde manier te leven en tegen de wereld aan te kijken gaat meestal vooraf aan rationele instemming.

HOLGER GZELLA is hoogleraar Hebreeuwse en Aramese taal- en letterkunde

Column



Mensen denken dat je liegt

A-, bi- en demi-seksuelen over de vooroordelen

Hoe is het om door het leven te gaan als asexueel, transgender of polyamorist? Het LHBT-netwerk Leiden University Pride liet vier Leidse studenten vorige week op hun ‘Sexposium’ praten over hun ervaringen. *Mare* portretteert hen.

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK

Ik vertel alles aan alle partners

Mariya Shcherbinina (23, master counseling op Webster) is polyamoreus en biseksueel.

Ik val op een stem of karakter

Megan (20, filosofie) is demiseksueel en panromantisch.

‘Ik ben opgegroeid in een gezin waar diversiteit, zoals homoseksualiteit, prima was. Op de basisschool was dat anders. Daar vonden ze dat ik me gedroeg als een jongen.

‘Toen ik negen was, ben ik aangerand. Het was pijnlijk en uiteraard ongewild. Ik wist nog helemaal niet wat seksueel geweld betekende en vroeg me af wat er nu eigenlijk was gebeurd, waarom iemand zo-

iets zou doen en waarom het mij overkwam. Ik stopte het weg, maar als iemand me opeens aanraakte schrok ik op. Ik heb hem nooit aangegeven; hij was minderjarig en herinnert zich waarschijnlijk niet eens wat hij heeft gedaan.

‘Toen we bij biologie op de middelbare school een hoofdstuk over seksualiteit behandelden, vond ik dat heel ongemakkelijk. Toen ik een stukje uit het boek moest voorlezen begon ik te huilen en kreeg ik een paniekaanval. Tijdens mijn eerste relatie vond ik het moeilijk eerlijk te zijn over wat ik eng of vervelend vond qua fysiek contact. In de volgende relatie is dat gelukkig goed gekomen.

‘Ik ben demi-seksueel. Dat is een type asexualiteit en betekent dat ik tussen een asexueel en seksueel in zit. Ik voel me niet aangetrokken tot iemands lichaam, maar val op iemands stem of karakter. Hierdoor ben ik ook panromantisch: omdat ik niet op lichamen val, maakt iemands geslacht mij bij verliefd worden niet uit; het gaat me om de persoonlijkheid. Ik ken dus geen aantrekkingskracht voor een vreemde, en vind het hierdoor moeilijk te begrijpen dat mensen interesse hebben in iets als porno. Andere mensen op hun beurt kunnen meestal niet geloven dat asexualiteit bestaat.

‘Ik ben in therapie geweest voor mijn trauma. Tot een paar jaar geleden had ik dit niet kunnen vertellen, maar nu gaat het goed met me.’

‘Op dit moment heb ik een relatie met een man en een vrouw. Met mijn vriend ben ik al vijf jaar samen, mijn vriendin heb ik sinds maart. Ik was al een jaar verliefd op haar, maar heb gewacht met het aan mijn vriend te vertellen. Ik heb geprobeerd mijn gevoelens voor haar te onderdrukken, maar dat lukte niet.

‘Mijn vriend is er inmiddels oké mee. Dat waardeer ik heel erg in hem, hij is een erg gevoelig persoon. Als hij ziet dat ik blij ben, dan is hij het ook. Dan werkt het. Als mijn vriend nog een andere vriendin zou hebben, zou ik dat prima vinden, al wil ik haar dan wel ontmoeten. Ik wil weten of ze goed voor hem is.

‘Om jaloezie zoveel mogelijk te voorkomen, is het van heel groot belang om veel met elkaar te communiceren en eerlijk tegen elkaar te zijn. Ik vertel mijn ene partner altijd wat ik met de andere heb gedaan. Iedereen moet ervan op de hoogte zijn wat er is gebeurd, anders kan de fantasie met iemand op de loop gaan.

‘Mijn vriendin heeft nog een man. Ik heb hem ontmoet en vind hem heel aardig. M’n vriend en m’n vriendin moeten elkaar nog wel ontmoeten, dat gebeurt binnenkort. Dat is wel spannend.

‘Meestal lukt het goed om mijn tijd tussen mijn partners te verdelen, maar als ik echt moet kiezen, kies ik ervoor bij mijn vriend te zijn. Met hem ben ik al veel langer samen en mijn vriendin heeft haar man nog.’

Mijn fantasie stopt bij knuffelen

Colin Stokkel (22, psychologie) is transgender, panromantisch en non-binair.

‘Ik ben geboren als vrouw maar voel me man noch vrouw. Ik haatte het gedeelte van m’n lichaam dat

vrouwelijk is. Ik ben geopereerd, mijn vrouwelijke kenmerken zijn aangepast. M’n lichaam is nu neutraler en ik heb meer bewegingsruimte om me te kleden zoals ik wil. Het voelt nu als mijn lichaam, dat was tot een paar jaar geleden nog niet zo. Sinds de operaties in 2015 zijn afgerond, voel ik me op m’n best.

‘Het was best vreemd om te ontdekken dat ik niet alleen non-binair ben, maar ook asexueel. Als ik iemand leuk vond en ik zag voor me hoe ik diegene knuffelde, stopte mijn fantasie daar. Eerst dacht ik dat ik doorsnee was, maar toen ik besepte dat seksuele aantrekkingskracht bestond, moest ik mijn wereldbeeld aanpassen. Voor mij was de wereld heel onlogisch. De rest van de wereld heeft iets wat ik niet heb.

‘Toen ik 14 was lette ik helemaal niet op knappe jongens. Koppig als ik was, liet ik dat ook aan iedereen weten. Mijn omgeving deed er gelukkig lekker makkelijk over. Het is trouwens best handig om niet geïntimideerd te raken door knappe mensen.

‘De groep waar ik toe behoor is best onzichtbaar. Er is veel onbegrip, mensen denken dat het niet kan. Maar asexualiteit is geen afwijking en ik hoop dat dit verhaal de mensen bereikt die er nog niet bekend mee zijn.’

Mensen denken dat je liegt

Sam (23, film- en literatuurwetenschap) is asexueel en non-binair.

Mijn ouders weten dat, maar ik heb hen nog niet verteld dat ik asexueel ben. Ik ben bang voor de reacties, dat ze zullen zeggen dat het nog wel komt. Wel ben ik van plan het ooit te vertellen.’

‘Ik weet nog dat ik een jaar of vijf was en op de speelplaats speelde. Met vrienden hadden we het over later, dat we in een *friends house* zouden gaan wonen. Dat leek me fantastisch want dan hoefde ik geen man te zoeken. En toen ik 14 was en mijn vriendinnen lijstjes maakten waaraan een jongen moest voldoen, kon ik niets anders bedenken dan dat-ie minstens een keer per week moest douchen.

‘In mijn tienerjaren was de wereld erg verwarrend voor me. Mensen zeiden tegen me dat ik op een dag vast wel seks zou hebben, maar ik wist dat ik dat helemaal niet wilde. Ik voel totaal geen seksuele aantrekkingskracht.

‘Voor een maatschappij die seks zo centraal heeft staan, praten we er bijzonder weinig over. We spreken in codes als we het erover hebben. In plaats van te vragen: “Zullen we seks hebben?” hebben we het over *“Netflix and chill”*. Seks is voor mij dreigend, alsof ik het op een dag moet gaan doen, terwijl ik dat helemaal niet wil. Maar mensen denken dat je geen seks hebt omdat je onzeker bent, of liegt, of de juiste persoon nog niet hebt ontmoet. Ze proberen me van gedachten te veranderen, maar dat gaat niet gebeuren, want ik wil het gewoon niet.

‘Ook ben ik non-binair: ik identificeer me niet als man of vrouw.

Nieuws

Uitgaven aan onderzoek te laag

Nederland gaf in 2016 14,3 miljard euro uit aan onderzoek, 2,03 procent van het bruto binnenlands product (bbp) van dat jaar. Daarvan kwam 6,5 miljard van de overheid, de rest betaalde het bedrijfsleven, non-profitsector en buitenlandse bronnen. Het Rathenau-instituut, een instelling die zich bezighoudt met wetenschap en politiek, houdt die uitgaven bij en bracht er deze week een rapport over uit.

Die 2,03 procent, dat is dus eigenlijk te weinig: de Europese landen hebben met elkaar afgesproken dat ze eigenlijk 2,5 procent van hun bbp aan R&D uit willen geven. Percentages fluctueren mee met de economie als geheel: het kabinet Rutte-III trekt extra geld uit voor onderzoek, maar als percentage van het bbp dalen de overheidsuitgaven nog steeds. Als de economie zich ontwikkelt volgens de voorspellingen van het Centraal Planbureau, en als de bijdrage van het bedrijfsleven in ongeveer dezelfde verhouding tot de overheidsuitgaven blijft, zou de overheid jaarlijks 1,9 miljard meer in onderzoek moeten investeren om aan die 2,5 procent te komen, aldus het rapport.

Lancering uitgesteld

De lancering van de James Webb Space Telescope, de opvolger van NASA's succesvolle Hubble-telescoop, is opnieuw vooruitgeschoven. Als alles goed gaat, zal hij in mei 2020 vertrekken. De oorspronkelijke lanceerdatum was oktober van dit jaar, maar die was al uitgesteld tot begin volgend jaar. Nu komt daar dus nog meer vertraging bij: het integreren van alle apparatuur kost meer tijd dan verwacht.

De vertraging is jammer voor drie onderzoeksgroepen van de Leidse Sterrewacht: zij hadden door mee te werken aan de telescoop of door goede onderzoeksvoorstellen te schrijven, plekken veroverd om als eersten met de telescoop aan de slag te mogen.

Leidse KNAW-leden

Vijf Leidse hoogleraren zijn verkozen tot lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. Dat is een organisatie voor de Nederlandse wetenschap die adviezen geeft, een aantal instituten beheert, prijzen uitreikt en een gezelschap heeft van zo'n 550 leden, waaronder dus deze vijf nieuwe.

De vers benoemde Leidse leden zijn: celbioloog Peter ten Dijke van het Leids Universitair Medisch Centrum, pedagoog Judi Mesman, fysicus Michel Orrit, chemicus Hermen Overkleef en historica Judith Pollman.

Meer flexwerkers

Vooraf bij scholieren en studenten met bijbanen is het aantal flexwerkers toegenomen tussen 2003 en 2017. In de totale bevolking is er een toename van 856 duizend werknemers met een flexibel contract. Dat is een toename van 9 procent: in 2003 had 14 procent van de totale werkzame beroepsbevolking een flexibel contract, en dat is toegenomen tot 23 procent in 2017. Die toename bestaat vooral uit studenten en scholieren met een bijbaan.

In 2003 was de helft van hen flexwerker en in 2017 driekwart. Op die manier kunnen zij hun studie en werk combineren.

Prijs voor proefschrift

Biologe Michelle Spierings heeft een prijs gewonnen voor haar proefschrift. In 2016 promoveerde ze in Leiden op *The music of language*, over de parallellen tussen het leren van taal en muziek bij zebrevinken en grasparkieten. Van de Glushko Dissertation Prize die ze ervoor won, worden er jaarlijks vijf stuks uitgereikt. Het zijn onderscheidingen voor de beste proefschriften in de cognitieve wetenschappen. De winnaars krijgen tienduizend dollar.

Na de eerste beurs volgen er meer

Maar is dat wel eerlijk voor wie maar nét afviel?

Wie een startbeurs (Veni) van subsidieverstreker NWO binnenhaalt, heeft vervolgens een grotere kans op vervolgeboursen en om hoogleraar te worden dan collega's die nét achter het net visten.

DOOR BART BRAUN Succes leidt tot meer succes, zowel in de wetenschap als daarbuiten. Sociologen noemen dat het Mattheüs-effect, naar diens Bijbelvers 25:29, 'Want een iegelijk die heeft, dien zal gegeven worden, en hij zal overvloedig hebben.'

Het verschijnsel laat zich echter lastig onderzoeken. Misschien zijn de succesvolle mensen ook gewoon *beter* in wat ze doen, per slot van rekening. In wetenschapsblad *PNAS* doen drie Amsterdamse sociologen een dappere poging om hun vingers op een Mattheüs-effect in de wetenschap te krijgen. Ze bestudeerden de uitreikingen van zogeheten Veni-beursen tussen 2002 en 2008. Veni's zijn starterssubsidies: je mag ze tot drie jaar na je promotie aanvragen, en als dat lukt krijg je 250 duizend euro. Zo'n 15 procent van de aanvragen wordt beloond.

Als je hem krijgt, maakt dat een wereld van verschil, laten de Amsterdammers zien. Ze vergeleken heel netjes de mensen die net wel zo'n beurs kregen met de mensen die net buiten de boot vielen, zodat eventuele verschillen in succes nauwelijks te verklaren zijn door verschillen in kwaliteit.

Na acht jaar hebben de 'winnaars' meer andere subsidies binnenge-

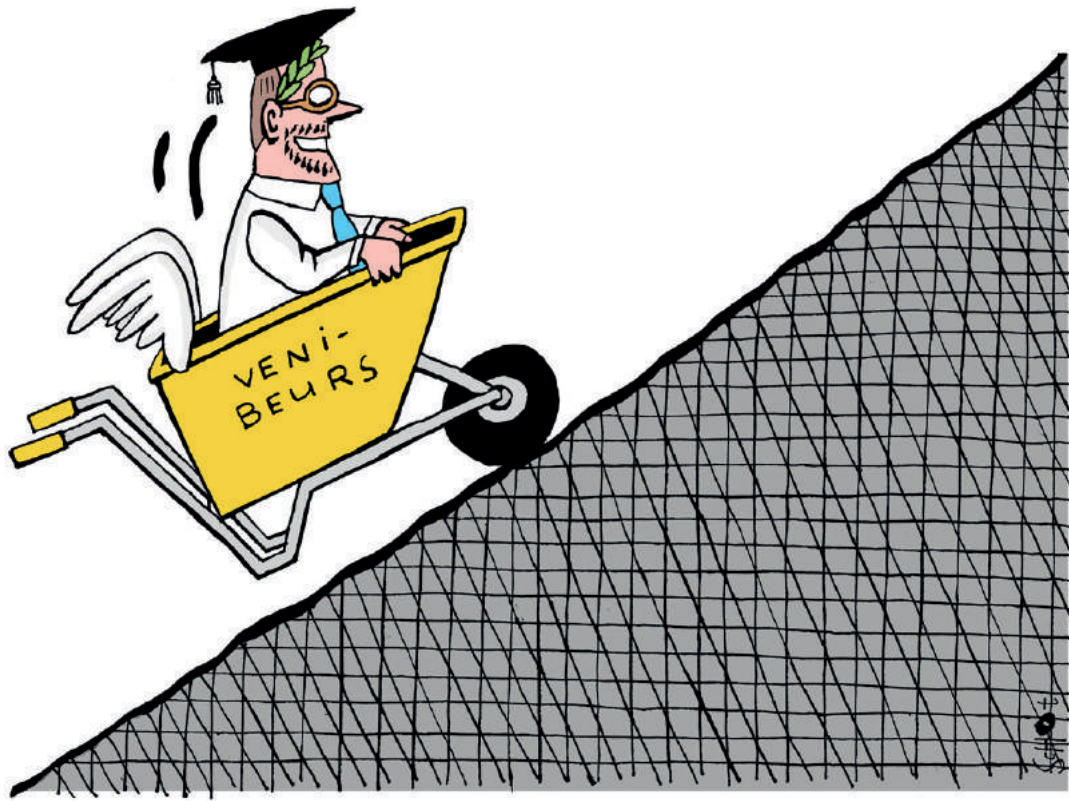
haald, blijkt: gemiddeld 180.000 euro meer. De kans dat ze NWO's vervolgebours (Vidi) krijgen is 2,5 keer zo groot. Ook de kans dat ze uiteindelijk professor worden is groter.

Dat klinkt logisch: met je subsidie kan je mooi onderzoek doen en publiceren, en dat staat natuurlijk goed

bij het aanvragen van nieuw geld of het solliciteren. Toch publiceren ze beurzenvangers niet meer dan de beurzennissers, en wordt hun werk niet vaker geciteerd. Het gaat dus echt puur om het wel of niet krijgen van die eerste subsidie, lijkt het.

Dat komt bij de Vidi's overigens deels omdat de groep die in eerste

instantie werd afgewezen, minder vaak een poging doet bij de vervolgeboursenronde. 'Subsidieverstrekkers zouden bij zulke competities moeten proberen om de kandidaten die eerder afvielen aan te sporen om weer mee te doen, om dit verschil kleiner te maken', schrijven de onderzoekers dan ook.



Zorgen over halvering collegegeld

De Tweede Kamer stemt vandaag over het voorstel van het kabinet om het collegegeld voor eerstejaars studenten te halveren. De maatregel wordt vrijwel zeker ingevoerd. Toch hebben zowel de oppositie als de coalitiepartijen kritiek.

Dinsdag debatteerde de Kamer over het voorstel. Studenten die voor een lerarenopleiding kiezen krijgen overigens deze korting ook in het tweede jaar. De voornaamste kritiek op het wetsvoorstel van minister van Onderwijs Ingrid van Engelshoven (D66) is dat zij de studenten een signaal uit eigen doos geeft.

Het verlagen van het collegegeld is een meevaller van 175 miljoen euro voor aankomende studenten. Het kabinet is echter ook van plan om de renteregeling voor het terugbetalen van de studieschuld aan te passen. De rente op het aflossen van leningen wordt gekoppeld aan de

tienjaarsrente, in plaats van de vijfjaarsrente zoals nu nog het geval is. De tienjaarsrente is hoger. Dit moet de schatkist vanaf 2060 structureel 225 miljoen euro per jaar opleveren.

'Het is bittere noodzaak om de nieuwe generatie studenten financieel te ondersteunen', zei Frank Futselaar (SP). 'Maar studenten die meer lenen worden nu juist nog zwaarder getroffen.'

Volgens Van Engelshoven hebben de verandering van de rente en de halvering van het collegegeld 'niks met elkaar te maken' en 'blijft elke oud-student die moet gaan terugbetalen, beschermd tegen te hoge maandlasten'.

Paul van Meenen (D66) benadrukte dat de maatregel de toegankelijkheid van het hoger onderwijs vergroot.

'Duizend euro maakt een groot verschil voor een student. Drempels zijn er al nauwelijks voor studenten.

We leggen nu de rode loper uit.'

'Studenten met ouders met topinkomens krijgen evenveel steun als studenten die door het leenstelsel in de knel komen', aldus Roelof Bisschop (SGP). 'Dat begrijp ik niet.'

Zihni Özdil (GroenLinks) stelde voor om studenten die weinig financiële steun van hun ouders krijgen te helpen: 'Laten we een gedeelte van de middelen voor het verlagen van het collegegeld inzetten om de aanvullende beurs te verhogen, bijvoorbeeld door het collegegeld met een kwart te verlagen in plaats van met de helft.'

De minister zag niets dat plan. 'Hoe kleiner het bedrag, hoe minder groot het effect. Bovendien, als je het vooral richt op die aanvullende beurs, is het vooral voor één categorie, namelijk de lage inkomens, terwijl juist hier ook die middeninkomens van profiteren.'

Van Meenen kaartte nog een

ander probleem aan. 'DUO is nu een maand uit de lucht vanwege het implementeren van een nieuw ICT-systeem. Dat zegt wel iets. En het is bekend dat er zich bij DUO wel eens problemen voordoen. Ik maak me dan ook zorgen: krijgen alle studenten die recht hebben op halvering die ook daadwerkelijk?'

Minister Van Engelshoven legde uit dat studenten het komend jaar sowieso de korting krijgen. Ook als er iets niet goed gaat bij DUO. Of zelfs als het voorstel niet op tijd door de twee Kamers komt. 'Mocht dit wetsvoorstel onverhoopt niet worden aangenomen; dan mogen studenten daar natuurlijk niet de dupe van worden. Dan gaan zij het komende jaar toch gewoon dat gehalveerde collegegeld betalen en worden de instellingen gecompenseerd. Dat is een risico dat wij hebben moeten nemen om dit tijdig te doen.' **VB**

Geen waterflesjes voor dorstige sporters

Het Universitair Sportcentrum wil stoppen met de verkoop van waterflesjes. Ook de doucheinstallatie wordt mogelijk efficiënter afgesteld.

Dat blijkt uit het Tweede Kwartalplan Duurzaamheid van de afdeling Studenten- en Onderwijszaken van de universiteit, waar het sportcentrum onderdeel van is.

Dorstige sporters kunnen binnenkort geen flesjes water meer kopen

in het Universitair Sportcentrum. Er komen drie *join the pipe*-tappunten, waar zelf meegebrachte of ter plekke aan te schaffen lege flessen gevuld kunnen worden.

'De *join the pipe*-installaties zijn geleverd en liggen klaar', vertelt medewerker Mark Siezenga.

'Het is nu nog een kwestie van overleggen met de afdeling vastgoed van de universiteit over wanneer ze aangebracht worden. We mikken erop dat het in orde is voor de Open

Sportweek, die is van 21 tot en met 27 mei.'

Zelf tappen betekent ook geen verkoop van waterflesjes meer. Siezenga: 'We moeten dat nog overleggen met horeca hoe we dat gaan aanpakken. Het is natuurlijk wel een bron van inkomsten.'

Daarnaast zijn er ook tentamens in het sportcentrum. 'Studenten kopen dan graag een flesje water. Dat kan dan niet meer. We zorgen er dan wel voor dat de studenten makkelijk aan

water kunnen komen.'

In het kader van de duurzaamheid gaat het sportcentrum ook nog eens goed kijken naar de douches, vertelt Siezenga: 'Als je nu op de knop van een douche drukt, dan stroomt het water voor anderhalve minuut. Als je dan na dertig seconden klaar bent, verspil je veel water en energie. Dat is zonde.'

'We gaan onderzoeken of we de installatie kunnen afstellen op een minuut of misschien zelfs minder.' **VB**

Wie niet reist, betaalt niet

Kabinet wil af van boetes voor afgestudeerden die ov-kaart vergeten stop te zetten

Veel studenten vergeten hun ov-kaart stop te zetten na het afstuderen, met als gevolg torenhoge boetes. Het kabinet neemt maatregelen om het aantal boetes fors te reduceren. Niet reizen, betekent ook niet betalen.

DOOR VINCENT BONGERS Studenten die geen recht meer hebben op een ov-kaart, moeten die stop zetten. Wie dat vergeet, krijgt te maken met fikse boetes: 97 euro per halve maand.

De boetepot raakt elk jaar dan ook al snel propvol. In 2014 vergat bijna de helft van de studenten die er geen recht meer hadden hun kaart op tijd te cancelen. Gevolg: 52,6 miljoen euro aan boetes. Studentenorganisaties verzetten zich fel tegen de boetes en ook de Tweede Kamer is kritisch.

De ministerraad heeft vrijdag ingestemd met een aantal maatregelen om het leed te verzachten. Minister van Onderwijs Ingrid van Engelshoven stelt voor dat wanneer studenten hun kaart niet hebben stopgezet,

maar ook niet meer met hun kaart reizen, straks helemaal geen boete meer krijgen.

Hebben ze wel illegaal gereisd, dan betalen ze de eerste maand dat ze de fout ingaan minder volgens de nieuwe wetgeving.

De eerste maand wordt de boete verlaagd van 97 naar 75 euro per halve maand. Als echter na een maand nog steeds met een verlopen reisrecht wordt gereisd, wordt het boetebedrag verhoogd naar 150 euro per halve maand.

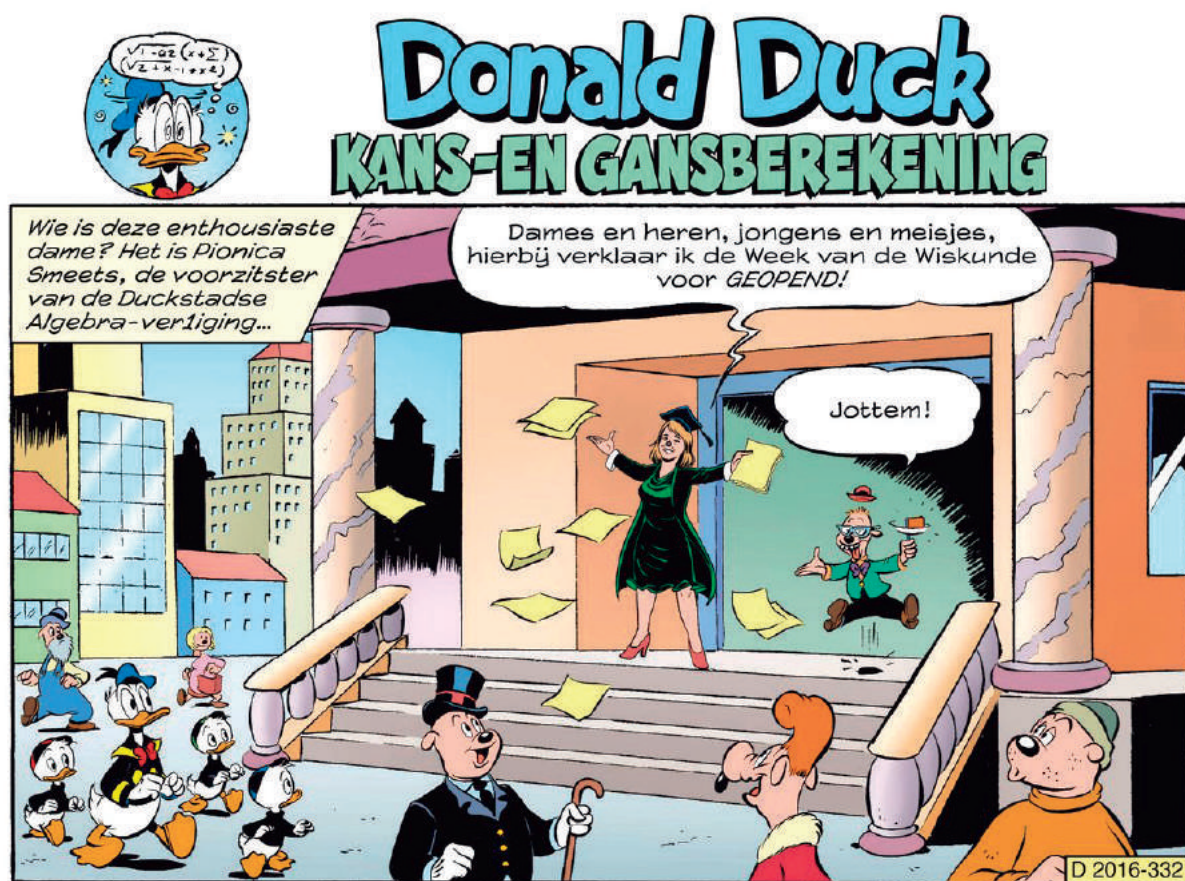
Verder wordt met de wetswij-

ziging geregeld dat studenten iets langer de tijd krijgen om de kaart stop te zetten. Dit moet nu nog binnen vijf werkdagen na het einde van het reisrecht. Die termijn wordt verlengd naar tien kalenderdagen.

Het liefst ziet het kabinet dat kaarten waar studenten geen recht meer op hebben, automatisch kunnen worden stopgezet. 'Extern onderzoek heeft echter in beeld gebracht dat het technisch nog niet haalbaar is om alle verlopen kaarten op een zogeheten blacklist te zetten', meldt het kabinet. Wanneer

iemand probeert in te checken met een ov-chipkaart die op de blacklist staat, wordt het reisproduct direct gedeactiveerd. Met de ov-bedrijven is afgesproken om de capaciteit van de blacklist voor studentenkaarten te vergroten. Hiermee zal het aantal boetes afnemen. Het is verder de bedoeling dat er kaartautomaten geplaatst worden op onderwijsinstellingen om het stopzetten makkelijker te maken.

Als de Tweede Kamer akkoord gaat, treden de maatregelen per 1 januari 2019 in werking.



Pionica, voor al uw gansberekening

De Leidse wiskundige en hoogleraar wetenschapscommunicatie Ionica Smeets staat in *Donald Duck* nr. 17. Onder de naam 'Pionica Smeets' – een verwijzing naar het getal pi – opent ze de Week van de Wiskunde als voorzitter van de 'Algebra-verlaging' van Duckstad. In Leiden onderzoekt Smeets de kloof tussen experts en algemeen publiek. Daarnaast schrijft ze populairwetenschappelijke boeken, columns voor onder meer de *Volkskrant* en doet ze televisiewerk. 'Mijn zoon gaat vanmiddag flippen als hij zijn nieuwe Donald Duck leest!' zei Smeets op Twitter.

Navo-baas: 'Jaloers op Jaap'

Nederland moet meer uitgeven aan defensie, Trumps daden zeggen meer dan zijn woorden, en aan Denemarken heb je niet zoveel. Aldus NAVO-baas Jens Stoltenberg, die vorige week langskwam op de universiteit, om vragen van studenten te beantwoorden.

Stoltenbergs voorganger Jaap de Hoop Scheffer introduceert de Noorse *sec gen* ('That's NATO-speak for secretary general') van de grootste militaire alliantie ter wereld aan de studenten. Eigenlijk is Stoltenberg wel jaloers op 'Jaap', die nu doceert aan de Universiteit Leiden als hoogleraar. 'Mijn grote ambitie was om academicus te worden. Somehow you succeeded at what I wanted.'

'De wereld is onvoorspelbaarder, en onzekerder', vertelde hij. 'Het is op sommige vlakken veel gevaarlijkere wereld geworden.' De NAVO moet zich kunnen aanpassen aan deze wereld. 'Daarom moeten we meer investeren: veiligheid is niet gratis.'

'Ik ben blij dat Nederland meer

investeert, maar we moeten meer doen. Want we hebben beloofd twee procent aan defensie uit te geven. Na de Koude Oorlog gingen de uitgaven omlaag. Dat is goed, zolang je maar wel omhoog kan gaan als de spanningen weer omhoog gaan.'

De vragen van de studenten gingen van klimaatverandering ('Dat heeft gevolgen voor de veiligheid, maar de NAVO is een militaire alliantie en heeft geen tools om het tegen te gaan'), naar de plannen van de Europese Unie om eigen veiligheidsstructuren op te zetten ('Goed, zolang deze niet met de NAVO concurreren'), tot een kritische vraag of de NAVO zelf politietroepen wil inzetten ('Het is niet mijn bedoeling geweest dat te suggereren, politie moet altijd vanuit de landen zelf komen').

En hoe zit het met de Verenigde Staten, wil een student weten: 'Hoe gaan jullie om met de dreiging dat Trump de NAVO wil verlaten?'

Stoltenberg: 'Actions speak louder than words. Belangrijker is het feit dat de VS juist de militaire aanwezigheid

in Europa heeft vergroot. De laatste Amerikaanse tank vertrok in 2013 uit Europa.'

Nu zijn de VS weer terug, niet met één tank, maar een hele brigade. Ze hebben vijf, zes miljard dollar geïnvesteerd. Dit is wat nú gebeurt. Toen ik Trump ontmoette, zei hij: 'NAVO is niet langer obsolete.'

In het noorden van Europa is de NAVO niet zo aanwezig, merkt een andere student op. 'Vindt u dat dit zou moeten vermeerderen?'

'NAVO is er wel in het noorden, maar we hebben meer nodig', zegt Stoltenberg. 'Ja, we hebben de Denen, maar ja...' De zaal lacht. 'Nee hoor, we houden in Noorwegen van de Denen', herstelt hij zich. 'We waren ooit samen een koninkrijk. Maar we hebben wel wat verschillen.'

Jaap de Hoop Scheffer geeft Stoltenberg manchetknopen als afscheidscadeautje. 'Daarbij denk ik aan de woorden die George W. Bush ooit zei toen hij mij manchetknopen gaf: "Die wil ik niet over een paar dagen terugvinden op eBay.'" AK

CSL wint, één zetel voor Haagse partij

Studentenpartij CSL is de grote winnaar van de universiteits- en faculteitsraadverkiezingen. De nieuwe Haagse studentenpartij DSP won een zetel.

CSL heeft het totale aantal zetels van vijf naar tien zien verdubbelen. ONS Leiden moest fors inleveren, maar is desondanks universiteitsbreed nog steeds de grootste partij.

Daardoor zijn de verschillen in de zetelverdeling flink genivelleerd. Afgelopen jaar was ONS Leiden in zowel de faculteitsraden van Geesteswetenschappen, Sociale Wetenschappen, Rechtsgeleerdheid en Wiskunde en Natuurwetenschappen als in de universiteitsraad de grootste partij. Die meerderheid is de partij kwijt in de faculteitsraad van Geesteswetenschappen en Sociale wetenschappen. Bij Geesteswetenschappen is LVS nu de grootste (van 2 naar 4 zetels) en bij Sociale Wetenschappen is CSL de grootste (van 1 naar 3).

In de universiteitsraad levert ONS Leiden twee zetels in (van 5 naar 3), terwijl CSL van een naar twee zetels gaat. Nooit eerder heeft CSL meer dan één zetel in de universiteitsraad bemachtigd. LVS blijft op twee zetels.

Verrassend is dat de laatste zetel naar de gloednieuwe Haagse studentenpartij DSP is gegaan. Die partij gaat specifiek de studenten van de campus Den Haag vertegenwoordigen (zie kader).

Bij de personeelspartijen deden alleen FNV Overheid en PhD mee. FNV gaat van vier naar vijf zetels en PhD van twee naar drie. Bart van der Steen van FNV: 'Ik ben blij met de extra zetel, maar hoop dat er de volgende keer weer meer partijen meedoen.'

Het opkomstpercentage was ook

dit jaar niet om over naar huis te schrijven. Van de studenten heeft slechts 18 procent de moeite genomen een stem uit te brengen, ten opzichte van 23,6 procent vorig jaar. Van het personeel stemde dit 23 procent ten opzichte van 25,1 procent twee jaar geleden (personeel stemt tweejaarlijks).

Hannah Borst van CSL kon haar geluk niet op, dinsdagavond bij de verkiezingsuitslag. 'Dit is ongelooflijk. Ik ben euforisch, ik had dit nooit verwacht. We zijn er met een missie ingegaan, hebben in de campagne vol ingezet op sociale media en iedereen was ontzettend gemotiveerd. Ik ben het campagne team heel dankbaar.'

Ook Gerieke Prins van LVS is blij met de groei. 'Bij Geesteswetenschappen zijn we zelfs verdubbeld. Ik heb geen idee hoe, het is echt een verrassing. Nu we meer zetels hebben, kunnen we meer voor elkaar krijgen.'

Voor ONS Leiden is de avond minder feestelijk. Die partij verloor in alle faculteitsraden en in de universiteitsraad zetels. 'We hebben een aantal rake klappen gehad', zegt Dahrhan Coban, maar we hadden ook heel veel te verliezen. We konden niet nog groter worden.' Coban denkt dat de lage opkomst de partij de kop kan hebben gekost. 'We bereiken vaak de actieve student, en die hebben met het lekkere weer wel wat beters te doen dan stemmen. En een voordeel voor DSP is dat zij een groep vertegenwoordigt die meer gehoord willen worden, terwijl onze stemmers het allemaal wel aardig goed vinden gaan. En CSL heeft een trouwe achterban, maar die zouden profijt gehad kunnen hebben van de lage opkomst. Het is alsof we van een honeymoonfeest komen en nu terug zijn in de realiteit.' SVL

Wel of geen vertaler in de raad?

DSP Den Haag bestaat nog geen twee maanden maar heeft al een zetel veroverd in de universiteitsraad. De Noorse lijsttrekker Viktor Blichfeldt had het absoluut niet verwacht, zegt hij. Klein detail: hij spreekt wel Noors en Engels, maar geen Nederlands. 'Het is aan de universiteitsraad om daar iets op te bedenken. Ik heb twee voorstellen gedaan: ten eerste om de raad voortaan in het Engels te houden, maar dat is oneerlijk voor de Nederlandse leden die niet vloeiend Engels spreken. Een tweede optie is dat ik een vertaler naast me krijg.'

Pieter Krol, de voorzitter van de universiteitsraad, zegt dat het geen optie is om de raad voortaan in het Engels te houden. 'Dan gaat het niveau van de vergadering omlaag.'

Volgens Krol zal Blichfeldt in ieder geval de raadsstukken in het Nederlands krijgen, dus een passieve kennis van de taal is vereist. 'Hij moet het in ieder geval kunnen lezen en verstaan, maar zelf zou hij wel in het Engels kunnen spreken.' Er volgt nog overleg over een oplossing.

Achtergrond

HET LEENSTELSEL HELPT OOK NIET MEE

MAAR LEREN OM STRESS TE RELATIVEREN WEL

> Vervolg van de voorpagina

Hoe zit het met de studenten zelf? 'Ik ben soms gestrest, maar niet meer dan anderen', denkt Hidde Breeuwsma (21, biofarmaceutische wetenschappen). 'Gewoon

gemiddeld. Als een deadline nadert en ik heb het nog niet af, als ik een tentamen heb en niet voor alles heb kunnen studeren, of als ik iets niet snap, ja, dan heb ik wel stress. Maar dan trek ik meestal op tijd aan de bel en vraag ik het aan

een docent of medestudent.' Ember van der Lee (21, film- en literatuurwetenschappen) is een 'goede uitsteller'. Voor haar werkt stress juist positief. 'Een week voor de tentamens besef ik dat ik tentamens heb en ga ik keihard werken.

Door die stress leer ik juist goed, ik heb die druk nodig. Binnenkort heb ik een tentamen waarvoor ik tien boeken moet lezen. Als ik daaraan denk, maak ik me wel zorgen, maar nog niet genoeg om daadwerkelijk een boek op te pakken.'

Voor andere studenten is het de combinatie van verschillende dingen die onrust veroorzaakt.

'Met mijn studie gaat het lekker, dat valt eigenlijk wel mee', vertelt geschiedenisstudent Jelle Schellekens (20). 'Maar ik heb wel stress als ik veel dingen tegelijk doe. En ik ben nogal een bezig bijtje. Als ik aan een paper werk, stuur ik tegelijkertijd een mail voor een commissie die ik doe, ben ik iets aan het fixen omdat ik preses wil worden van mijn dispuut en bedenk ik ondertussen plannen voor een huisborrel om te vieren dat we een nieuwe gevel hebben.'

Lindsay van Marle (24, Nederlandse taal en cultuur) herkent dat, en besloot het aan te pakken omdat ze er last van kreeg. 'Ik had acht vakken tegelijk, was bezig met mijn trouwerij, thuis was het druk, en dan had ik nog een sociaal leven en werk. Op een gegeven moment merkte ik dat ik het niet meer aankon. Ik was lichamelijk heel vermoeid en ik kreeg allerlei andere klachten. Toen ben ik rustiger aan gaan doen en meer "nee" gaan zeggen.'

De afschaffing van de studie-financiering helpt ook niet mee,

denkt Van Marle. 'Er wordt steeds meer verwacht van studenten. Omdat je het niet zelfstandig kan betalen, moet je er wel naast werken. Zeker als je op jezelf wil wonen.' Volgens haar zijn studies vaak niet ingericht op een baan ernaast. 'Misschien moet de universiteit de colleges zo aanpassen dat je wel kan werken.'

Maken ze zich zorgen over baan-kansen en het leven na de studie? Van der Lee: 'Als je doet wat je leuk vindt, komt alles op z'n pootjes te-

DOOR UIT TE
STELLEN GAT
JUIST HARD WERKEN

recht. Ik wil graag nog reizen, dus als ik na mijn studie niet meteen een baan vind, ga ik dat eerst doen.'

Ook Schellekens maakt zich niet zo druk om later. 'Ik ben nog jong en de wereld ligt voor me open. Ik zie het wel, ben gelukkig ook nog lang niet uitgestudeerd.'

DOOR DANIELLE TUK EN SUSAN WICHGERS

Symposium: Stressloos Studeren
HUBspot (Langegracht 70)
Maandag 7 mei, 15:00-21:00,
gratis, aanmelden via de website

VECHTEN VLUCHTEN EN BEVRIEZEN

Bart Verkuil, universitair docent bij klinische psychologie en auteur van *Omgaan met stress en burnout*, is 'piekerexpert'. Stress is een 'oeroude overlevingsreactie', vertelt hij. 'Wanneer je doelen in het leven bedreigd worden, treedt een stressreactie op. Dan maak je je als het ware klaar om te gaan vechten of vluchten. Dat laatste zie je bijvoorbeeld bij mensen die aan extreme faalangst lijden en bepaalde cursussen vermijden, omdat ze bang zijn voor het examen.'

Volgens Milo de Mol, coach en een van de sprekers op het symposium Stressloos Studeren, is er nog een derde reactie. 'Als je denkt dat vechten of vluchten niet haalbaar is, kun je bevriezen. Stel, je ziet een tentamen aankomen en je weet dat je een week voorbereidingstijd hebt, maar je bent pas drie dagen van tevoren begonnen. Dan heb je waarschijnlijk nog wel het gevoel dat het gaat lukken. In dat geval ga je nog "vechten",

je best doen om het te halen. Maar wanneer je je een uur voor het tentamen realiseert dat het geen zin meer heeft om een heel boek door te lezen en het opgeeft, is er sprake van een freeze-moment.'

Stress kan ook heel nuttig zijn. Verkuil: 'Kortdurende stressreacties zijn goed; als er iets dreigends gebeurt, zoals een auto die op je af komt rijden als je op de stoep loopt, is het goed dat je schrikt en wegrent.'

'Het nut van stress is dat het je in beweging brengt', zegt De Mol. 'Als je niks zou hoeven doen voor je opleiding, niet hoeft te komen en geen geld zou hoeven betalen, dan ervaar je geen stress, en kom je dus ook niet in actie.'

Bovendien kun je stress zelf verminderen, zegt hij. 'Je kunt het relativeren, op een afstand gaan staan. Een belangrijke eerste vraag is: "Is mijn leven letterlijk in gevaar?" Zo niet, dan wordt de stress al een stuk kleiner.'

ZO KAN HET OOK STRESSLOOS ZIJN

'Stress kennen ze hier niet,' zegt Nathalie Jansen (19, biochemie), die een half jaar in de Zweedse stad Umeå studeert. 'Niemand heeft haast. Als je ergens te laat komt, wordt niemand boos. In plaats daarvan zeggen ze: "Leuk dat je er bent!"'

Ook met deadlines zijn ze er een

stuk makkelijker. 'Studeren doe je hier echt voor jezelf. Is het niet gelukt om een verslag op tijd in te leveren, dan vindt de professor het prima als je het de week erna doet. Daardoor merk je de druk veel minder. Je doet het alleen omdat je zelf hogerop wil komen, niet omdat het van je verwacht wordt.'



Illustratie Johan Kleinjan

Maretjes

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week bijles en huiswerkbegeleiding op verschillende locaties bij de leerling thuis. **Leiden-Noord**, 23 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8, waarvan 7 met vergoeding van 5 tot 10 euro. **Voortgezet onderwijs**: *Nederlands, 3havo. *Nederlands, Engels, 3havo. *Nederlands, 5vwo. *Nederlands, Engels, 4havo.

*Engels, wiskunde, 2mavo-havo. *Engels, 5vwo. *Wiskunde, maatschappijleer, 3vmo-basis-kader, €5,- per les. Engels, Speciaal Voortgezet onderwijs. *Engels, brugklas anderstaligen. *Nederlands, 3havo **Leiden-Zuid**, 4 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. Onderwijswinkel Driftstraat 77, ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoomen@owwleiden.nl.

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi- commerciële instanties. De prijs voor een Maretje-extra is €23,- incl. BTW voor elke vijfendertig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van Mare opgeven bij Bureau van Vliet B.V., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023-571 47 45. E-mail: Zandvoort@bureauvanvliet.com

Wat als elke planeet levenloos is?

De zoektocht van James Kasting naar leven in de ruimte

Planeetwetenschapper James Kasting hoopt in de atmosfeer van exoplaneten de eerste sporen van buitenaards leven aan te treffen. Deze donderdag houdt hij de Oortlezing.

DOOR BART BRAUN 'Een collega stelde ooit dat het ontdekken van buitenaards leven een tweede Copernicaanse revolutie zou betekenen. We weten dankzij Copernicus dat wij niet het middelpunt van het heelal zijn, en ook leven hoeft niet uniek voor onze planeet te zijn. De vraag of het leven meer dan eens is ontstaan, is nu nog filosofisch. Het zou kunnen dat het maar één keer in het hele universum gebeurd is, het kan zijn dat er leven opkomt zodra de omstandigheden maar gunstig genoeg zijn.

'Zelf neig ik naar de tweede optie: dat leven assembleert onder de juiste chemische condities. Het zelf maken van leven in het laboratorium blijkt echter heel erg moeilijk. De makkelijkste manier om het antwoord te krijgen, is door naar exoplaneten te gaan kijken, planeten van buiten ons zonnestelsel.

'Dat is zelfs makkelijker dan op zoek gaan bij onze burens: als er op Mars of de Saturnus-maan Enceladus leven bestaat, zit het diep onder de korst. Je moet dan apparatuur die enorm diep kan boren daarheen brengen, en misschien zelfs wel mensen om de

machines te bedienen. Dan klinken ruimte-telescopen ineens spotgoedkoop.

'Stel dat je dertig planeten die op de aarde lijken bekijkt, en je ziet op tien daarvan sporen van leven, of misschien wel dertig? Als je er nul ziet, dan zou je toch gaan denken dat leven een behoorlijk zeldzaam verschijnsel is. Dat is een diepzinnige vraag, en ook eenvoudig buitenaards leven, dat bijvoorbeeld lijkt op de aardse bacteriën of korstmossen, zou er antwoord op geven.

'De atmosfeer van de aarde laat zien dat er hier leven is. Er is zuurstof, afkomstig van fotosynthese door levende wezens: hier is dat een *biosignature gas*. Er zijn echter processen denkbaar waardoor planeten een zuurstofrijke planeet kunnen opbouwen zonder dat er leven aan te pas komt. Waterdamp splitst onder UV-licht in waterstofgas en zuurstofgas. Planeten als de aarde zijn te licht om waterstofgas vast te houden, dus die raak je kwijt, en dan blijft zuurstof over. Die zuurstof reageert wel met ijzer en zwavel op je planeet, maar als je hele oceanen aan water hebt die kunnen verdampen, blijft er een hoop zuurstof over.

'Er zit ook methaan in de aardatmosfeer, en ook dat is hier vooral afkomstig van levende wezens, zoals de micro-organismen die een koe helpen met het verteren van gras. Methaan kan, net zo goed als zuurstof, ontstaan door processen waar geen levend wezen aan te pas

komt, maar de verhouding waarin die twee gassen hier op aarde voorkomen, die zou je zonder leven niet zien.

'De aardatmosfeer bestaat voor eenentwintig procent uit zuurstof: zelfs dat is met onze huidige telescopen lastig te meten op exoplaneten, omdat de atmosfeer van de aarde zo dun is, vergeleken met de rest van de planeet. Het is nog onduidelijk of NASA's aankomende supertelecoop, de James Webb, dat wel zal kunnen. Het methaan, op aarde aanwezig in een concentratie van zo'n twee *parts per million*, is ook daarmee niet meetbaar.

'We kunnen dus nog niets zeggen over de aan- of afwezigheid van bio-gassen op exoplaneten, want we hebben de juiste ruimtevaartmissie nog niet gedaan. De NASA-missie Luvor, die nu alleen nog op de tekentafel bestaat, zou dat wel kunnen. Het probleem met het meten aan exoplaneten is dat ze gemakkelijk overstraald worden door de ster die erbij zit. Dat maakt het moeilijk om goed het lichtspectrum van alleen de planeetatmosfeer te meten, en juist dat heb je nodig om te weten wat er in de atmosfeer zit.

'Luvor zou apparatuur meekrijgen om de ster af te dekken, net zoals je beter naar de wolken kan kijken als je de zon afdekt met je hand. Een extern sterrenscherm zou op 50.000 kilometer van de satelliet moeten hangen, maar wel tot op de meter nauwkeurig. Dat zou net moeten kunnen, denken

de ingenieurs. Hopelijk komt het project er echt, en hopelijk wordt het een internationale samenwerking. Als we zoiets belangrijks doen als op zoek gaan naar leven, moeten we de handen ineen slaan.

'Misschien overigens dat Ignas Snellen, de Leidse hoogleraar observationele astrofysica die me heeft uitgenodigd om dit jaar de Oortlezing te geven, alle ruimtevaartmissies te snel af is. Hij zal met de Extremely Large Telescope, een op de grond staande telescoop die in aanbouw is in Chili, proberen om sporen van leven te vinden op de exoplaneten van Proxima Centauri, de ster die zich het dichtst bij ons zonnestelsel bevindt.

'Een van die planeten bevindt zich in de *habitable zone*, het gebied rond de ster waar water vloeibaar kan zijn (Kasting heeft in de jaren '80 en '90 belangrijk rekenwerk gedaan om te bepalen waar die zones nou precies zitten, red). Als er daar leven is, heeft hij het antwoord voordat er geschikte satelliet-telescopen de ruimte in zijn gegaan.

'En als hij niets vindt, en de satellieten ook niet; als elke planeet die we kunnen bekijken bar en levenloos blijkt te zijn? Ik kan het me eigenlijk niet voorstellen. Het zou me misschien zelfs in God laten geloven.'

James Kasting, *The Search for Life on Planets Around Other Stars*. Oort Lecture 2018, donderdag 26 april, Academiegebouw, 20:00 u.

Bewoonbaar of niet?

Prof. Dr. James Kasting (Alabama, 1953) geldt als een van de grootste autoriteiten op het gebied van de atmosferen van exoplaneten, en dan met name de bewoonbaarheid ervan. Het idee daarachter is eenvoudig: als we aannemen dat vloeibaar water nodig is voor leven, dan bevindt zich rond sterren een gebied waar water vloeibaar is, de *habitable zone*. Te dicht bij de ster is het te heet, te ver weg is het te koud.

Nu is het nog niet zo idioot moeilijk om uit te rekenen of een hoeveelheid water vloeibaar is op een bepaalde afstand van de ster, maar atmosferen

eromheen veranderen de som nogal. Een atmosfeer kan een broeikaseffect hebben, zodat het op de planeet warmer is dan je zou verwachten. Kasting heeft daar belangrijk rekenwerk aan verricht, en werkte voor NASA bij de ontwikkeling van de Terrestrial Planet Finder, een systeem dat aardachtige planeten had moeten vinden als de lancering was doorggegaan.

Kasting is co-auteur van de boeken *Atmospheric Evolution on Inhabited and Lifeless Worlds* (2017) en *The Earth System* (1999), en schreef *How to Find a Habitable Planet* (2010).



Dood en drugs

Er zijn drugs die je agressiever maken. Er zijn drugs die je remmingen wegnemen. En er zijn drugs die illegaal zijn, zodat handelaren geen legale manier hebben om conflicten op te lossen, en gebruikers gaan roven om aan dure middelen te komen. Allemaal redenen om aan te nemen dat bij een relatief groot gedeelte van de geweldsmisdrijven drugs in het spel zijn, dus.

Hoe groot? In het *International Journal of Drug Policy* spitten criminologen Roel de Bont en Marieke Liem door de Europese data. Ze keken alleen naar moorden, omdat die het ergste zijn en als indicatie voor het totale aan drugs gerelateerde geweld kunnen dienen.

Wat blijkt: niet alle landen houden het bij, en niet alle landen die het bijhouden, houden het op dezelfde manier bij. En dan is er nog het probleem dat het inwonersaantal van veel Europese landjes zo klein is dat de cijfers heel erg schommelen: in Noorwegen worden normaal gesproken zo'n twintig à dertig moorden gepleegd, dus een Anders Breivik die 77 doden veroorzaakte met efedrine in zijn lijf verstoort de grafiekjes dan vrij sterk. In Duitsland zijn de cijfers overigens wel stabiel: zo'n tien procent van de moordenaars is daar drugsgebruiker.

In hun artikel pleiten de onderzoekers ervoor om de Europese moordmonitor EHM uit te breiden, zodat daar informatie over de rol van drugs in komt te staan.

Vissenplastic

Een derde van de blankvoortjes in de Britse rivier de Theems heeft tenminste één klein stukje plastic in zijn buik. Milieuwetenschappers Peter van Bodegom en Martine Vijver beschrijven dit samen met Engelse collega's in een studie naar microplastics in *Environmental Pollution*. Dat valt overigens nog mee: bij zeevissen-onderzoek is de uitslag soms honderd procent. Hoe verder stroomafwaarts de vissen leefden, hoe meer plasticdeeltjes erin zaten. Vrouwtjes kregen gemiddeld meer plastic binnen dan mannetjes van dezelfde grootte, wellicht omdat ze meer honger krijgen van eitjes leggen. Hebben die beesten nou ook last van die microplastics? Dat kan je met zo'n veldonderzoek eigenlijk niet goed bestuderen: je vangt namelijk alleen de beesten die niet dood zijn gegaan aan de plastics. Meer experimenteel werk uit de vakliteratuur suggereert in elk geval van wel.

Depressie

Voedingsonderzoek is de pest. Proefjes in het lab geven maar weinig uitsluitsel over wat ze betekenen bij echte mensen in de boze buitenwereld, maar epidemiologisch onderzoek bij echte mensen heeft weer te kampen met allemaal verwarrende variabelen en gebrekkige zelfreportage. Een archeoloog kan met één vondst van alles zeggen, maar voedingswetenschappers hebben verschillende studies van verschillende opzet nodig voordat ze voorzichtig durven te zeggen dat er misschien toch wel iets mis is met een product.

Op dezelfde manier tekent zich nu langzaam een beeld af dat onverzadigde vetzuren (vis, noten) kunnen helpen om depressies te voorkomen. In het *Journal of Psychosomatic Research* beschrijft psychiater Erik Giltay met vier Amsterdamse collega's een onderzoek naar 2912 proefpersonen uit een groot depressie-onderzoek.

Ze vonden wat verbanden: mensen met lage concentraties onverzadigde vetzuren in hun bloed zijn bijvoorbeeld wat introverter, en geven ietsje vaker aan zich hopeloos te voelen. Kleine effecten, maar ze passen wel in het plaatje.

Achtergrond

Stippelaars en dadaïsten

Tentamennakijkers over lange lulverhalen en onleesbare handschriften

CIJFER:

Naam:

Studentnummer:

Dit is het antwoordmodel dat wordt gebruikt bij het nakijken van het tentamen. Bij een eventuele discussie over de honorering van de antwoorden geldt dat de toelichting maatgevend is. Het antwoord moet alle elementen daaruit bevatten. DE DOCENT HEEFT HIERBIJ HET LAATSTE WOORD.

Samenstellers: Vincent Bongers en Anoushka Kloosterman

1. Wie is 'Chocobooby' of 'Dippie'?

Antwoord (goed voor maximaal 2 punten): Zo noemen geschiedenisstudenten de Indiase historicus Dipesh Chakrabarty. Tenminste, als ze het antwoord niet weten.

Toelichting:

'Ik denk soms: gaat het wel goed met je?', zegt Adriaan van Veldhuizen, universitair docent geschiedenis. 'Dan vraag je naar de naam van de historicus Dipesh Chakrabarty en krijg je antwoorden als Chocobooby of Dippie, en nog heel veel meer variaties. Of iemand omschrijft de Duitse historicus Leopold von Ranke (1795 –1886) als een Poolse politicus uit de twintigste eeuw. Dan denk ik: hoe kan dat nou? Die hebben we toch vrij systematisch behandeld?' Een van zijn geschiedenisstudenten, Anne Kamsteeg (20) geeft toe ook weleens 'zomaar' iets te verzinnen als ze het antwoord niet weet: 'Dan schrijf ik iets wat echt niets met de vraag te maken heeft. Ik schrijf ook wel eens een zin waarvan ik later denk: "Wat staat hier eigenlijk?" Maar op het moment zelf heb je dat niet door. Op de middelbare school schreef je erop los. De antwoorden werden lange lulverhalen. Op de universiteit moet je je beperken tot tien regels of zo.'

Eventuele opmerkingen:

van veldhuizen: 'Mijn vak, Inleiding Historische Wetenschappen, heeft een licht filosofisch karakter. En dat nodigt mensen kennelijk uit tot het schrijven van eindeloze bespiegelingen op het leven. Daar raak je vrij snel op uitgekeken. Ik krijg soms dadaïstische, impressionistische gedichten voor mijn neus, waar ik dan iets van moet maken.'

2. Als de docent het handschrift niet kan lezen, is de student daarvoor verantwoordelijk.

A) Waar

B) Niet waar

Antwoord (goed voor 1 punt): A

Toelichting:

'Bij het nakijken zit je soms echt: wat heeft deze persoon hier nou opgeschreven?', zegt Henk Hoekstra, hoogleraar observationele kosmologie. 'Bij berekeningen valt het nog mee, maar sommige handschriften zijn lastig te lezen. Het kost gewoon tijd om te ontcijferen.' 'Je moet handschriftdeskundige en puzzeloplosser zijn', zegt bioloog Marco Roos. 'Toen we nog veel open vragen hadden, zat je soms met z'n tweeën te puzzelen. Wat zou hier bedoeld worden? We proberen zo goed mogelijk te interpreteren wat er staat. Als dat echt onmogelijk is, dan is dat natuurlijk de verantwoordelijkheid van de student. Bij het nabspreken mag de student zelf voorlezen wat hij heeft opgeschreven. Dan kunnen we alsnog bekijken of er iets wordt aangepast.'

ANTWOORDVEL 2 (VAN 4)

Naam:
Studentnummer:

3. Geef een voorbeeld van een mooi antwoord.

Antwoord (goed voor 2 punten): 'Ik heb weleens een tentamen opgesteld als een soort verhaal', zegt Roos. 'Dus: je bent op een onbewoond eiland en staat onder een boom met bepaalde kenmerken, wat voor soort is het? En: over de boom loopt een dier, met bepaalde kenmerken. Wat is het?'
Reactie van een student: 'Bedankt voor deze mooie droom.'

Eventuele opmerkingen:

Roos: 'Er komen meer studenten die niet het Nederlands als eerste taal hebben, dan moet je een beetje oppassen met veel leeswerk. Dat kan verwarrend zijn en hen op een achterstand zetten.'

4. Bij massatentamens van grote studies als rechten en psychologie worden noodgedwongen meerkeuzetentamens ingezet om de nakijklast te verminderen. Beschrijf hoe ze worden nagekeken.

Antwoord (goed voor 1 punt): Het wordt gecodeerd door de studenten op schrapkaarten. Die worden vervolgens samen met het tentamen ingeleverd bij het bij het Onderwijs Service Center (OSC), en dan naar het universitaire onderzoekscentrum ICLON getransporteerd. Daar worden ze door een scanner gehaald.

Toelichting:

'De studenten moeten per vraag met A, B, C, of D antwoorden, of bolletjes zwart maken. Dat levert een soort zigzagpatroon op', aldus Kees Verduin, statistiekdocent bij psychologie. 'Per vraag krijg je de antwoordverdelingen terug, en daarna de verdeling van hoe het tentamen gemaakt is. Op basis van de normering krijgen we cijfers, en die copy-pasten we naar het OSC.' De tentamens statistiek tellen veertig meerkeuzevragen. Bij rechten bestaan ze uit dertig meerkeuzevragen en één open vraag. 'De nakijklast is fenomenaal hoog', zegt hoogleraar rechtsgeschiedenis Egbert Koops. 'Gelukkig is de facultaire afspraak dat we in het eerste jaar multiple choice tentamineren. Ieder vak doet hetzelfde: dertig multiple choicevragen en een open vraag die voor twintig procent meetelt. Het is de enige manier waarop het voor ons te doen is.' Zijn secretaresse voert de cijfers in, zegt Koops. 'Dan gaat ze met de docent zitten en nemen ze de hele stapel nog een keer door om te kijken of de cijfers goed zijn ingevuld.'

Naam:
Studentnummer:

ANTWOORDVEL 3 (VAN 4)

Eventuele opmerkingen:

Kees Verduin: 'Zonder multiple choice is het echt niet te doen. Vroeger hadden we bij een vak van tweehonderd mensen 25 meerkeuzevragen en vier open vragen. Ik werd er niet vrolijk van. Niet van het nakijken, maar ook niet van wat ik las: dat was soms echt dramatisch. Dat mensen alleen de meerkeuzevragen deden, en de open vragen helemaal niet. Dat is dan vier keer een één.'

Koops: 'Eens in de vier of vijf jaar gaat het mis. Een student die per ongeluk een te hoog cijfer heeft gekregen piept zelden of nooit. Maar er is weleens een student naar een nabespreking gekomen en toen bleek dat we twee namen verwisseld hadden. De naam én de initialen van deze personen waren exact hetzelfde. Dat komt niet zo heel vaak voor. Dat vond ik heel ernstig. Je weet het van tevoren; je kijkt ernaar, zegt tegen jezelf: heel goed opletten. En toch gaat het mis. Alsof de duivel ermee speelt.'

5. Nakijken onder de kerstboom. Waarom?

Antwoord (goed voor 1 punt): Omdat de hertentamens te snel komen.

Toelichting:

'De nakijkellende valt precies in de kerstperiode', zucht Van Veldhuizen. 'Op 22 december nemen we het tentamen af, en in de week van 15 januari vindt de herkansing plaats.' Hoewel docenten officieel vijftien werkdagen hebben om de tentamens na te kijken, heeft hij die tijd niet. 'Als ik dat wel zou doen dan krijgen studenten pas de uitslag na de herkansing. Het is niet heel erg, maar daar zit toch wel enige frustratie. Tijdens de kerst is het Huizinga dicht, dus zitten de studentassistent en ik bij mij thuis na te kijken.' 'Per vraag zijn we een volle dag kwijt, dus dat is vijf dagen voor het hele tentamen. In de praktijk is dat uiteraard langer. Je gaat niet van negen tot vijf nakijken, dan word je gillend gek. Het is belangrijk om snel te beginnen. Zorgen dat er één vraag op de eerste dag helemaal afgerond is. Dan heb je het gevoel dat je nog twee weken hebt voor de rest. Omdat de studentassistent het nakijkt, bestaat de kans dat deze bij een vraag in de tentamens bovenop de stapel iets strenger is geweest dan bij de rest. Dat kun je dan nog veranderen. Ik ben uiteraard eindverantwoordelijk.'

6. Hoeveel minuten inzage krijgen studenten bij psychologie voor hun SPSS-toets?

- A) 3 minuten
B) 15 minuten
C) 30 minuten

Antwoord (goed voor 1 punt): B

ANTWOORDVEL 4 (VAN 4)

Naam:
Studentnummer:

Toelichting

'Bij de eerstejaars gaat het individueel', zegt Verduin. Maar voor de tweedejaars hebben ze het gestructureerd: 'Een aantal assistenten en begeleiders loopt rond in een computerzaal, en op blackboard staat een rooster, met wanneer een bepaalde groep een kwartier langs mag komen. Een inzagekwartiertje. Op een bepaald moment doen vijf- à zeshonderd man een toets, en een redelijk percentage wil inzage. Hoe ga je dat voor honderd, tweehonderd man regelen? Op het moment dat je een beperkt aantal begeleiders hebt en je wil voor 30 groepen inzage doen, dan kan je niet zeggen: nou, bel maar, kom maar langs, de thee staat klaar.'

7. Wat is een 'stippelaar'?

Antwoord (goed voor 2 punten): Bij rechten is de verleiding heel groot om stiekem aantekeningen te maken in wetbundels die je bij het tentamen mag gebruiken, zegt Koops. 'De domste soort fraudeurs zijn de zogeheten "stippelaars". Die zetten bij afzonderlijke letters stippen of iets anders. Als je die letters dan achter elkaar zet, komt er bijvoorbeeld de naam van een arrest uit. Voor een jurist in de dop vind ik dat treurig. Dat je zo ijverig thuis aan het stippelen bent, betekent dat je een schuldige geest hebt. Je weet dat het niet mag en hebt echt moeite gedaan om het te verhullen. Als ik zo'n student betrap, dan heb ik heel weinig medelijden.'

Eventuele opmerkingen:

Koops: 'Bij mijn vakken mogen ze geen wetboeken gebruiken, dus daar speelt dat niet. Maar ik ben docent goederenrecht geweest in Groningen, en toen pikte ik er per tentamen twee à drie fraudeurs uit. Jongens, denk ik dan. Als je huilend moet worden afgevoerd naar de uitgang, dat is toch een enorme walk of shame. Don't be that guy!'

Sorry, I'm Dutch... and boring

Waarom de internationalisering in Den Haag doorslaat

Wie geen wereldburger is, telt niet mee; Nederlanders verontschuldigen zich voor hun afkomst en gaan zelfs onderling Engels spreken. **Mariska van Schijndel** maakte mee hoe de internationalisering in Den Haag ontspoorde. 'Ik wilde schelden in het Brabants.'

De discussie over de internationalisering is al een tijd aan de gang in Nederlandse universiteiten. Moeten de meeste vakken in het Engels of Nederlands gegeven worden? Hoeveel internationale studenten zouden universiteiten moeten toelaten? En vooral: wanneer slaat de internationalisering door? Dat laatste is het geval aan de Campus Den Haag van de Universiteit Leiden. De internationalise-

ring legt daar een enorme sociale druk op sommige studenten. Ik heb Nederlandse studenten zien veranderen in internationals en internationals in super-internationals. Ik zat er middenin en studeerde de bachelor International Studies in Den Haag. Van de meer dan 500 studenten was de helft buitenlands, een kwart probeerde dit te zijn, en het andere kwart schaamde zich om het niet te zijn. In de eerste instantie leek het me geweldig, zo'n internationale studie. Ik heb me altijd geïnteresseerd in andere mensen, landen, culturen en talen. Deze studie zou mij veel bijbrengen op dat gebied, dacht ik. Wat ik vooral heb onthouden, is dat ik mijn Nederlandse taal thuis moest laten. Nederlands en andere niet-Engelse talen waren in colleges en tutorials verboden. Daar is nog wat voor te zeggen. Maar scheve

ogen ontvangen als je in je koffiepauze Nederlands praat tegen een Nederlandse vriend, gaat nogal ver. Internationaal zijn is de norm tijdens de opleiding en dat sijpelde door naar de studenten zelf. Internationaal is "cool". Wat de student dan te doen staat, is zichzelf als zodanig presenteren. Een Nederlandse studente met een moeder uit Australië deed zich voor als een echte Aussie. Een Amerikaanse meid voelde zich wel 'Europees' – wat dat ook zijn mag – na twee jaar in Nederland te hebben gewoond. Een Franse jongen beweerde zich 'Afrikaans' te voelen na een paar bezoeken aan Kenia. Een andere studente was 'een vijfde Zuid-Afrikaans en een zevende Inheems Amerikaans met een vleugje Chinees'. Wat deden de Nederlands-voelende Nederlanders met Nederlandse ouders die de wereld niet rond waren

geweest? Meermaals heb ik ze horen zeggen: 'I'm Dutch, sorry, it's boring.' Deze druk voelde ik ook, waardoor ik me in de international classroom vooral erg oninteressant voelde. Nederlands was saai. Toen er Engels tegen mij gepraat werd door een zich niet-Nederlands voelende Nederlander terwijl er geen buitenlandse student te bekennen was, zakte mijn broek nog verder af. De druppel die de emmer deed overlopen was een Nederlandse docent die een één-op-ééngesprek over mijn essay in het Engels hield. Een collegezaal gevuld met studenten van allerlei verschillende nationaliteiten en achtergronden is natuurlijk een aanwist voor Nederlandse universiteiten. Maar het is too much wanneer we onbewust een situatie creëren waarin de student het gevoel krijgt van identiteit te moeten veranderen om tot de norm te be-

horen. Diversiteit in het onderwijs is mooi, maar ook degenen die geen wereldburgers zijn en houden van hun eigen taal horen daarbij. Als nooit tevoren wilde ik weer kunnen schrijven en spreken in mijn moedertaal en schelden in het Brabants. Ik pakte mijn spullen en vertrok naar Tilburg University. Nu kan ik zowel Engelse als Nederlandse vakken volgen en Nederlands praten tegen Nederlands sprekende studenten en docenten, terwijl ik toch een internationale opleiding volg. Leiden, bij International Studies slaat de internationalisering door. Laten we diversiteit als de norm stellen, waarbij de ene taal, cultuur of nationaliteit niet beter is dan de andere.

MARISKA VAN SCHIJNDEL is oud-student International Studies (Leiden) en studeert nu Online Culture: Art, Media and Society (Tilburg)



Waar moet ik dit in vredesnaam gooien?

Over afval scheiden wordt verdomd slecht gecommuniceerd

Een universiteit die wil dat academici afval scheiden, moet geen onbegrijpelijke borden plaatsen, maar duidelijk communiceren. **Carolien van Zoest** geeft zeven aanbevelingen.

Er lopen bij de universiteit veel meer mensen rond die graag afval willen scheiden, dan mensen die denken: 'Fuck it, ik ga het helemaal niet meer doen' ('Afval scheiden is niet één grote schijnactie', *Mare*, 19 april). Maar als academici en academici-in-spe na meerdere maanden nog steeds vertwijfeld voor die bakken staan, of als ze leeg blijven, dan heb je verdomd slecht gecommuniceerd. Zeven aanbevelingen.

1. Begin eerst eens uit te leggen wie er nu eigenlijk over gaat. Green Keys Leiden? Leiden University Green Office? En zijn die nu wel of niet onderdeel van de universiteit? Waarom hebben ze twee aparte, niet-universitaire websites? Ik begrijp dat je op je eigen WordPress-site heerlijk je gang kunt gaan, maar regel een hoekje op de UL-website en een emailadres @leidenuniv.nl; dat staat een stuk professioneler.

Zo lijkt het alsof het afvalbeleid van de universiteit wordt gevoerd door een clubje dat geen onderdeel van de universiteit is. Het straalt niet uit men het serieus neemt, wat in tegenspraak is met de afmetingen van de afvalbakken en met de juichberichten die het college van bestuur de wereld instuurt over hoe groen de Universiteit Leiden plotsklaps is geworden. Gemengde signalen dus; dat bevordert de participatie niet.

2. Communiceer beter, en vooral meer. Ga praten met de pr-afdeling, plaats berichten in alle universitaire en facultaire emailnieuwsbrieven en nieuwsoverzichten. Vergeet de studieverenigingen niet. Schiet honderd pijlen af om tien schiet-schijven te raken. Tot nu toe staat de informatie voornamelijk in *Mare* ('Helaas: al het gescheiden afval belandt op één hoop', 12 april), op twee prachtige eigen websites waarvan ik het bestaan niet vermoedde, en eventueel ook nog op Facebook. Mij had je nog niet bereikt, terwijl die afvalbakken er al een tijdje staan.

3. Zet bij de afvalbakken met koeienletters het adres van de Green Keys- dan wel Green Office-website (dateigen hoekje op de UL-website).

Of een QR-code, want universitaire webpagina's hebben gruwelijk lange url's. Of de juiste Google-zoekterm, want iets vinden op de UL-website vind ik nog best een uitdaging.

4. Leg op je website de grondslagen van de afvalscheiding uit; als ik de grondslagen ken, kan ik op de juiste manier scheiden. Toon me een uitgebreide lijst van wat waarin moet. Met uitleg. Dit is een universiteit; er is een kans dat je intelligente en leergierige mensen treft. Organiseer een excursie naar de afvalverwerker. Ik schrijf me bij deze alvast in. Mocht je het toevallig plannen in mijn vakantie, dan kijk ik het videoverslag wel terug.

5. Zorg ervoor dat ik, wanneer ik bij de afvalbakken sta, in een fractie van een seconde zie wat waarin moet. Dit is cruciaal. Ik wil niet tien seconden twijfelen bij de spoelkeuken van het Lipsius, terwijl er nog vijf mensen achter me staan te dringen. Waar moet in vredesnaam dat koffiebekertje in? Dankzij de columns van Mattijn de Groot ('Papier hier', *Mare*, 29 maart; 'Plastic hier', 19 april) heb ik nu begrepen dat het geplastificeerd karton is, maar nog steeds niet in welke bak het hoort. Instrueer de kantine medewerkers,

bevorder ze tot afvalscheidingscoach. Nu zeggen ze: 'Ik weet het ook niet, gooi maar bij het restafval.' Empower deze mensen, die op dagelijkse basis contact hebben met je afvalproducenten.

6. Deze is al genoemd: zorg ervoor dat er in de gebouwen alleen nog afvalscheidingsstations staan met een vaste, complete inrichting: plastic-metaal-drinkpakken, compost, restafval en papier (of waren er nog meer smaken?). Alleen naast de kopieerapparaten nog losse papierbakken; zo weinig mogelijk algemene prullenbakken. Dit is de moeilijkste opgave, maar als het lukt, zorgt het ook voor serieus succes. Waar nu nog een gewone prullenbak staat, plaats je er voor het komende jaar een bordje boven: "Deze bak is voor restafval. Breng plastic, papier en etensresten naar het afvalstation bij de kantine". Na een jaar haal je de prullenbakken weg, met uitzondering van die paar die nog steeds vol blijken te zitten



omdat ze kennelijk in een uithoek staan – de huismeester kan nu waarschijnlijk al voorspellen welke dat zijn.

7. Proef in bovenstaande de frustratie van een medewerker die graag afval in de juiste bak wil gooien, desinformatie ervaart, en dan in *Mare* het verwijt leest de hele zaak niet serieus te nemen.

CAROLIEN VAN ZOEST is secretaris en redacteur van het Nederlands Instituut voor het Nabije Oosten (NINO)

Van student tot saboteur

Nederlands studentenverzet vormde geen front tegen de bezetter

In *Oorlog in de collegebanken* beschrijft historicus Jeroen Kemperman hoe studenten in opstand kwamen tegen de Duitsers. Sommigen schroomden niet om bommen te leggen, maar durfden dan weer niet de benodigde condooms te kopen. 'Velen vroegen zich af: "Wat hebben we nu eigenlijk bereikt?"'

DOOR VINCENT BONGERS In de nacht van 7 januari 1943 sluipen vier studenten rond op een scheepswerf in Alblasdendam. Ze klimmen aan boord van twee gloednieuwe mijnenvegers van de Duitse *Kriegsmarine* en laten voorzichtig flessen in het ruim zakken. Kort daarop klinkt er een enorme knal: een explosie heeft een gat in de romp van de mijnenveger geslagen. Het schip kapseist.

De spectaculaire aanslag is het werk van de studentenverzetsgroep 'Pahud'. De saboteurs, allen lid van het Delftsch Studenten Corps, zijn samengebracht door scheikunde-student Willem Theodoor Pahud de Mortanges, die ook vertegenwoordiger is van de Raad van Negen, het overlegorgaan van het Nederlandse studentenverzet.

'Pahuds kennis van de chemie kwam zeer van pas bij het zelf fabriceren van explosieven. Lege melkflessen werden gevuld met nitroglycerine en tot ontloffing gebracht door middel van de zeer instabiele stof slagkwik', schrijft Jeroen Kemperman in *Oorlog in de collegebanken*, het eerste gedegen overzicht van het Nederlandse studentenverzet.

De Delftenaren scharrelden overall hun ingrediënten bij elkaar, schrijft de medewerker van het NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies. Bij zijn opleiding haalde Pahud wekelijks vier liter salpeterzuur en glycerine. Kennissen en familieleden leverden de benodigde zuivere alcohol, zonder te weten waarvoor die diende. Over één element ontstond echter onenigheid. 'De slagkwik kon het beste in condooms geïsoleerd worden gehouden, maar niemand bood zich vrijwillig aan om die te kopen, zodat er uiteindelijk maar lootjes werden getrokken.'

Tot verdere aanslagen kwam Pahud niet. Vrijwel de gehele groep liep op 9 maart 1943 in Rotterdam in de val. Slechts één lid wist te ontkomen aan de *Sicherheitspolizei*. De rest werd opgepakt en gefusilleerd.

Ook Leidse studenten speelden een zeer grote rol in acties tegen de bezetter. De rede van hoogle-



De Delftse verzetsgroep 'Pahud' gebruikte melkflessen gevuld met nitroglycerine voor hun aanslagen. Foto uit *Loyaliteit en verdrukking. De Technische Hogeschool Delft tijdens de bezetting* (2012) van Onno Sinke.

baar Rechten Rudolph Cleveringa op dinsdag 26 november 1940, waarin hij protesteerde tegen het door de Duitsers opgelegde ontslag van Joodse medewerkers, was de onofficiële start van een Leidse studentenstaking.

Staken op een vijfzitsfiets

Een dag eerder werd er overigens al door de Delftse studenten gestaakt. Vijf Delftse corpsleden reisden zelfs naar Leiden en andere corpora om campagne te voeren voor een staking. In de hoofdstad bleken ze niet genoeg geld te hebben voor de trein naar Utrecht. Een Amsterdams dispuut hielp ze uit de brand door ze een nogal apart vervoersmiddel te lenen. Op 'een lange fiets met vijf zitplaatsen en vijf stel trappers' toog het vijftal richting Utrecht. Tevergeefs, want – net als in Amsterdam – wilde ook daar niemand staken. 'Ondanks een wilde rit terug naar Amsterdam, waarbij onderweg nog een agent op een fiets moest worden afgeschud, slaagde het vijftal er niet in om nog voor de avondklok terug in Amsterdam te zijn', aldus Kemperman. 'Pas de volgende dag kon de groep de vijfzitsfiets weer inleveren.'

De Nederlandse studenten vormden dus zeker niet een front tegen de bezetter. Ook in Leiden was er twijfel, schrijft Kemperman. 'Student André Koch hoorde direct na de rede van Cleveringa een lid van de Vereniging voor Vrouwelijke Studenten te Leiden zeggen dat zij de actie van de professor "waanzin" vond. Iemand met de verantwoor-

de gevolgen, werden gebruikt en toen bekend werd, dat Leiden en Delft gesloten zouden worden en dat professor Cleveringa gevangen genomen was, vroegen velen zich af: 'Wat hebben we nu eigenlijk bereikt?'

Nihilisten

Het studentenleven in Leiden speelde zich voornamelijk bij de verenigingen af. Niet-leden werden met de nodige afkeer 'nihilisten' genoemd. Twee van hen waren echter belangrijke figuren in het verzet. Op 4 oktober 1940 publiceerden de broers Jan en Huib Drion de eerste editie van hun clandestiene krant *De Geus onder studenten*. De aanhef op het eerste velletje, voor de zekerheid nog even onderstreept, loog er niet om: 'We zijn nog altijd in oorlog!'

De Geus werd in het ouderlijk huis in de Haagse Emmastraat in elkaar geflanst, bleef de gehele oorlog verschijnen en werd de officiële spreekbuis van de Raad van Negen. 'Het schrijven was nog zo erg niet', vertelde Huib Drion in een interview met *Mare* dat door Kemperman wordt aangehaald. 'Maar het stencilen! Wat een pakkewerk was dat!'

De Geus ging er hard tegenaan. Zo vonden de Drions studenten die niet gingen staken maar 'slap'.

Naast de illegale pers oefende ook het inlichtingenwerk grote aantrekkingskracht uit op Leidse studenten. Een van hen zou uitgroeien tot een geheim agent die een sleutelrol speelde in het verzet. Rechtenstudent en corpslid Pierre-Louis d'Aulnis de Bourouill diende tijdens de Duitse inval als militair bij een luchtdoelbatterij in Wassenaar. Na de capitulatie was hij zo 'zeer gefrustreerd en verward' dat hij besloot naar Engeland te vertrekken.

Omstreden bombardement

Omdat de Noordzee-route was afgesloten, trok hij te voet over de Pyreneeën en wist via Gibraltar het Verenigd Koninkrijk te bereiken. Daar trof hij andere Leidse studenten aan, waaronder Erik Hazelhoff Roelfzema, de 'soldaat van Oranje'. Na een opleiding tot spion werd hij in Nederland gedropt. Dat verliep verre van vlekkeloos: het vliegtuig botste tegen een dijk.

Toch ontwikkelde hij zich tot een uiterst effectieve spion die slim gebruikmaakte van zijn Leidse netwerk van studenten tot hoogleraren. 'Een Leenaar vraagt een Leenaar – zo werkt dat', vertelde hij in april 2012 in een interview met *Mare*, zes maanden voordat hij op 93-jarige leeftijd overleed. Het citaat is nu de titel van een hoofdstuk in Kempermans boek. Hij was 23 maanden actief, het langst van alle spionnen. 'Achteraf bleek dat de Duitsers me nooit op het spoor zijn gekomen', memoreerde hij in *Mare*. 'Ik heb veel geluk gehad.'

D'Aulnis gaf ook de opdracht tot het controversiële bombardement op Kunstzaal Kleykamp in Den Haag, waar de duplicaatkaarten van alle persoonsbewijzen waren opgeslagen. Zonder die kaarten werd het veel moeilijker voor de Duitsers om verzetsmensen te grijpen. De aanval werd tijdens werkdag uitgevoerd omdat dan de kasten en kluisen openstonden en er veel meer schade kon worden aangericht.

Kemperman: 'Een flink deel van het materiaal werd vernietigd, maar dat ging wel ten koste van circa zestig doden, onder wie enkele ambtenaren die het verzet juist hadden geholpen door kaarten met vervalste gegevens in het archief te plaatsen. 'Dit blijft een verdriet, dat mij sinds de oorlog begeleidt', schreef d'Aulnis in zijn memoires.

Jeroen Kemperman, *Oorlog in de collegebanken. Studenten in verzet 1940-1945*. Uitgeverij Boom, 368 pag. €29,90

'vSchrijven voor de ondergrondse krant was nog zo erg niet. Maar stencilen! Pokkewerk!'

delijkheid voor een vrouw en drie kinderen zou zich eigenlijk verre moeten houden van dergelijk risikant optreden.'

Uit een herdenkingsboek van Minerva uit 1950 citeert hij de 'heftige debatten' waarin 'diegenen, die de staking bekritiseerden, zeer zeker bijval vonden. Vele argumenten, waarvan sommige voortsproten uit overtuiging, andere uit angst voor

Kattenkots en knollen

'Komen jullie je kattenkots halen?' Zo prees een van de opschepers van een Leidse gaarkeuken gedurende de Hongerwinter de soep aan. Maar er was tenminste nog wat te eten.

Onder de Leidse bevolking vielen relatief minder slachtoffers dan in Den Haag, Amsterdam en Rotterdam, schrijft historicus Alphons Siebelt in *Het is een raadsel waarvan de bevolking heeft geleefd*. 'Naar schatting zijn er in Leiden circa vijfhonderd mensen méér overleden dan in de normale toestand het geval zou zijn geweest.'

Toch sloeg ook in Leiden de honger hard toe. In mei 1945 leden vijf- van de tachtigduizend Leidenaren aan hongeroedeem en waren er drieduizend ernstig ondervoed. Dat de schade relatief meeviel, kwam doordat er veel particu-

liere initiatieven waren die kwetsbare groepen van voedsel voorzagen, zoals bijvoorbeeld het comité 'Krachtvoer voor kinderen.'

Een deel van de Leidse bevolking ontkwam niet aan het eten van tulpenbollen. 'Een prima product', schrijft Siebelt: 'De voedingswaarde ervan ligt per gewicht hoger dan die van aardappels.' Je moest wel heel goed oppassen met wat je precies aanschaft. Trudy Braat-Bertel uit Oegstgeest dacht op 5 april 1945 honderd kilo aardperen gekocht te hebben. Het bleken echter dahliaknollen te zijn die afschuwelijk smaakten.

Alphons Siebelt, *Het is een raadsel waarvan de bevolking heeft geleefd*. Primavera Pers, 144 pag. €17,50

De oorlog herdacht

Er zijn rond de Dodenherdenking en Bevrijdingsdag diverse evenementen in Leiden.

* Op 4 mei 2018 vindt voor de eerste keer Open Joodse Huizen/Huizen van Verzet plaats in Leiden. Op deze dag wordt verteld over het lot van de Joodse bewoners van Leidse huizen. Lorentzkade 36, het voormalig woonhuis van Piet en Bep Merkelijn-Morks, was bijvoorbeeld het onderduikadres van de joodse Hanny Michaelis. De tweeëntwintigjarige hield een dagboek bij en in 1949 debuteerde ze met een dichtbundel. Zie www.openjoodsehuizen.nl/nl/leiden2018

* In de Stadsgehoorzaal is de expositie 'Over

oorlog gesproken' te zien en vooral te horen. Kunstenaar Pim van der Heiden (1989) sprak met vijftig Leidenaren die de bezetting hebben meegemaakt en gebruikte die bronnen om een tentoonstelling samen te stellen. Bezoekers kunnen zich via bakelieten wandtelefoons met verschillende 'verhaallijnen' laten doorverbinden. Van 4 t/m 20 mei in de Stadsgehoorzaal

* Minerva organiseert op 3 mei om 14:00 een speurtocht voor kinderen tussen de zeven en de dertien jaar. Op verschillende plaatsen wordt verteld over het verzet. De tocht begint op de sociëteit. Interesse? Mail naar sleutelcommissie@lsvminerva.nl

Advertenties

Academische Agenda

Mw. M.A.C. Nouwens hoopt op dinsdag 1 mei om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Grand tour naar het noorden’. Promotor is Prof.dr. C.A. van Eck.

Dhr. J.B.A. Hemerik hoopt op dinsdag 1 mei om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Permutation-based inference for high-dimensional data’. Promotor is Prof.dr. J.J. Goeman.

Mw. L. Karvovskaya hoopt op woensdag 2 mei om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘The typology and formal semantics of adnominal possession’. Promotoren zijn Prof.dr. J. Rooryck en Prof.dr. M. Zimmermann (Potsdam University).

Mw. D.M. Bosch hoopt op donderdag 3 mei om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Archeologie. De titel van het proefschrift is ‘Molluscs in the Levantine Upper Palaeolithic: implications for modern human diets and subsistence behaviour’. Promotor is Prof.dr. J.J. Hublin.

Dhr. V. de Castro Arrazola hoopt op donderdag 3 mei om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Typological tendencies in verse and their cognitive grounding’. Promotoren zijn Prof.dr. M. van Oostendorp en Prof.dr. J. Rooryck.

Mw. N. Dörschner hoopt op donderdag 3 mei om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Archeologie. De titel van het proefschrift is ‘Optically Stimulated Luminescence dating of Palaeolithic cave sites and their environmental context in the western Mediterranean’. Promotor is Prof.dr. J.J. Hublin.

Mw. G. Hoeke hoopt op donderdag 3 mei om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘A Fatty Battle’. Promotor is Prof.dr. P.C.N. Rensen.

Dhr. S. Pyxaras hoopt op dinsdag 8 mei om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘Multi-modality diagnostic assessment in interventional cardiology’. Promotoren zijn Prof.dr. J.J. Bax en Prof.dr. J. Reiber.

Dhr. A. de Koning hoopt op dinsdag 8 mei om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Creating Global Scenarios of Environmental Impacts with Structural Economic Models’. Promotor is Prof.dr. A. Tukker.

Mw. S. Zhang hoopt op woensdag 9 mei om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘The Chara plasma membrane system: an ancestral model for plasma membrane transport in plant cells’. Promotor is Prof.dr. A. van Duijn.

Mw. Y. Zhou hoopt op woensdag 9 mei om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Exploring novel regulators and enzymes in salicylic acid-mediated plant defense’. Promotor is Prof.dr. J. Memelink.

Mw. T.C.J. Mertens hoopt op woensdag 9 mei om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘Airway epithelial cell cultures for studying obstructive lung disease: Effects of IL-13 and cigarette smoke’. Promotoren zijn Prof.dr. P.S. Hiemstra en Prof.dr. C. Taube.

Mw. C.E. Stancioff hoopt op woensdag 9 mei om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Archeologie. De titel van het proefschrift is ‘Landscape, Land-Change and Well-Being in Small Island Contexts: Case Studies from St. Kitts and the Kalinago Territory, Dominica’. Promotor is Prof.dr. C.L. Hofman.

Dhr. R.J.F. van Keulen hoopt op woensdag 9 mei om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is ‘Digital Force: Life, Liberty & Livelihood in the Information Age’. Promotor is Prof.dr. A. Ellian.

Mw. X. Liu hoopt op dinsdag 15 mei om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘Optimization of sunitinib treatment in metastatic renal cell carcinoma: pharmacogenetic evidence and challenges’. Promotor is Prof.dr. H.J. Guchelaar.

Dhr. A. Ray hoopt op dinsdag 15 mei om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘Carotid Imaging In Cardiovascular Risk Assessment’. Promotoren zijn Prof.dr. M.V. Huisman en Prof.dr. A.J. Rabelink.

Mw. F.E. Bakker hoopt op dinsdag 15 mei om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Hawks and Doves’. Promotor is Prof. dr. P. Kopecký.

Mw. J. Krenz hoopt op dinsdag 15 mei om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Life on a Strip’. Promotoren zijn Prof.dr. M. van Crevel en Prof. dr. I Łabędzka.

Mw. X. Chen hoopt op woensdag 16 mei om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘Determinants of genome editing outcomes: the impact of target and donor DNA structures’. Promotor is Prof.dr. R.C. Hoeben.

Dhr. R. Fraser hoopt op woensdag 16 mei om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Skills, Social Change, and Survival in Postsocialist Northern Mongolia’. Promotor is Prof.dr. P. Pels.

Mw. C.B.M. Piccoli hoopt op woensdag 16 mei om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Archeologie. De titel van het proefschrift is ‘Visualizing cityscapes of Classical antiquity: From early modern reconstruction drawings to digital 3D models’. Promotor is Prof.dr. J. Bintliff.

Mw. R. Yuan hoopt op donderdag 17 mei om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Impact of development of low-carbon electricity on carbon emissions in China’. Promotor is Prof.dr. A. Tukker.

Dhr. A.K.C. Cruq hoopt op donderdag 17 mei om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Abstract patterns and representations: the re-cognition of geometric ornament’. Promotoren zijn Prof.dr. C.A. van Eck en Prof.dr. J.E.C.V. Rooryck.

Dhr. S.P. Schröder hoopt op donderdag 17 mei om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Cyclophellitol analogues for profiling of exo- and endo-glycosidases’. Promotor is Prof.dr. H.S. Overkleef.

Dhr. H.C.M van den Bosch hoopt op donderdag 17 mei om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘Clinical Advances in Cardiovascular Magnetic Resonance Imaging and Angiography’. Promotor is Prof.dr. A. de Roos.

Wie nomineert u voor de Mr. K.J. Cath-prijs?
De beste ambassadeur voor de universiteit

Welke medewerker of student van de Universiteit Leiden (of groep van medewerkers of studenten) heeft volgens u in de afgelopen jaren de naam van onze universiteit op een positieve manier naar buiten gebracht? Wie verdient volgens u een prijs, omdat hij of zij zo’n goede ambassadeur voor onze universiteit is? Wie heeft door zijn of haar acties ervoor gezorgd dat veel mensen de Leidse universiteit kennen en waarderen? U kunt nu uw kandidaat nomineren! Want bij de opening van het academisch jaar 2018-2019 op 3 september wordt weer de Mr. K.J. Cath-prijs* uitgereikt. Elke twee jaar gaat deze prijs naar een van onze medewerkers of studenten (of een groep) die een positieve bijdrage levert aan de naam van de universiteit, door prestaties in het onderwijs of onderzoek, of in de ondersteuning daarvan.

Nomineer nu uw kandidaat! Vertel ons waarom u vindt dat uw kandidaat (medewerker, student of groepering) de prijs verdient.

Prijswinnaars

2016:	Christophe Mombers & Arian Khoshchin van de Stichting Edison
2014:	Wouter Bruins, ondernemende student
2012:	Maartje van den Heuvel, collectiespecialist Fotografie en Fotografica van de Universitaire Bibliotheken Leiden.

Nomineren: *U kunt vóór 4 juni 2018 schriftelijk een gemotiveerd voorstel indienen. Stuur deze naar de jury in een envelop gemarkeerd ‘Cath-prijs’ naar Jury Cath-prijs, t.a.v. drs. Roomsha Bansie, chef kabinet, Postbus 9500, 2300 RA Leiden, of per e-mail aan k.r.bansie@bb.leidenuniv.nl met in de onderwerpregel: Cath-prijs.*

* De prijs is ingesteld in 1988 bij het bij het afscheid van mr. K.J. Cath als voorzitter van het College van Bestuur, en bestaat uit een oorkonde en een bedrag van € 2.500.



Word jij de nieuwe voorzitter van het Leids Universitair Studentenplatform?

Voor het studiejaar 2018-2019 zoekt het College van Bestuur per 1 september 2018 een voorzitter voor het Leids Universitair Studentenplatform (LUS).

In het Leids Universitair Studentenplatform geven studenten advies aan het College van Bestuur van de Universiteit Leiden over onderwijs- en studentenzaken. Ook is het studentenplatform verantwoordelijk voor de uitreiking van de Leidse Onderwijsprijs. Het studentenplatform heeft een onafhankelijke voorzitter die de belangen van studenten behartigt. Per faculteit heeft het platform een student die de voorzitter ondersteunt bij de organisatie van de verschillende bijeenkomsten.



Huidig voorzitter Ghislaine Voogd tijdens de uitreiking van de LUS Onderwijsprijs in 2017.

De functie betreft een breed takenpakket. Zo zit de voorzitter onder andere de interne vergaderingen met het LUS voor, ben je hoofdverantwoordelijk voor de organisatie en logistiek van de LUS bijeenkomsten, onderhoud je contact met verschillende partijen binnen de Universiteit Leiden, neem je plaats in de Plexus Adviesgroep en reik je de Leidse Onderwijsprijs uit tijdens de opening van het academisch jaar.

Om in aanmerking te komen voor de vacature dien je te beschikken over het volgende profiel:

- Je beschikt over uitstekende communicatieve en motiverende vaardigheden;
- Je bent organisatorisch sterk en gestructureerd;
- Je hebt een pro-actieve werkhouding;
- Je beschikt over een groot netwerk binnen de Universiteit Leiden en haar faculteiten;
- Je hebt een aantoonbare interesse voor hoger onderwijs en het behartigen van studentenbelangen;
- Je beschikt over een vloeiende (schriftelijke) beheersing van de Nederlandse en Engelse taal;
- Je hebt minimaal 1 jaar ervaring in het voorzitterschap en beschikt over de vaardigheden om een commissie te motiveren en taken te delegeren;
- Je bent voor een periode van minimaal 1 jaar beschikbaar voor deze functie.

De inspanningen van de voorzitter van het Leids Universitair Studentenplatform vergen ca. 8 uur per week. De Universiteit stelt een tegemoetkoming beschikbaar.

Nadere inlichtingen over de functie kunnen worden ingewonnen bij de huidige voorzitter Ghislaine Voogd via lus@sea.leidenuniv.nl

Solliciteren kan tot uiterlijk 10 mei. Houd er rekening mee dat de eerste sollicitatieronde plaatsvindt in de middag van 18 mei. Je kan je motivatiebrief (max. 1 A4) en cv sturen naar lus@sea.leidenuniv.nl t.a.v. Ghislaine Voogd.

De Universiteitsraad - bestaande uit 8 studenten en 8 personeelsleden - geeft als centraal medezeggenschapsorgaan van de universiteit een stem aan het personeel en de studenten van de Universiteit Leiden. De Raad ontwikkelt nieuwe ideeën, adviseert het College van Bestuur in beginsel op alle beleidsterreinen (onder meer onderwijs, onderzoek, personeelsbeleid, arbeidsomstandigheden, financiën, universitaire strategie) en oefent bovendien ten aanzien van een aantal besluiten een instemmingsrecht uit.

De universiteitsraad heeft een voorzitter die geen lid is van de Raad en onafhankelijk staat ten opzichte van de verschillende geledingen, het College van Bestuur en de ambtelijke organisatie. Wegens het vertrek van de huidige voorzitter nodigt de Universiteitsraad u uit te solliciteren naar de functie van:

VOORZITTER VAN DE UNIVERSITEITSRAAD (0,6 fte)
voor de periode van 1 augustus 2018 tot en met 31 augustus 2019.

Herverkiezing, steeds voor de termijn van één jaar, is mogelijk. De voorzitter van de Universiteitsraad heeft onder meer tot taak:

- het voorbereiden, bijeenroepen en leiden van de raadsvergaderingen en de overlegvergaderingen met het College van Bestuur;
- het leiden van de werkzaamheden van de Raad;
- het coördineren van de werkzaamheden van de commissies van de Raad;
- het functioneren als verbindende schakel tussen de Raad en het College van Bestuur;
- Het met de secretaris van het CvB/RvT afstemmen van de voorbereiding van overleg met College van Bestuur en Raad van Toezicht;
- het onderhouden van contacten met het Landelijk Overleg Voorzitters Universitaire Medezeggenschap (LOVUM), met de Raad van Toezicht en, in voorkomende gevallen, het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen;
- het stimuleren en coördineren van communicatie met en tussen de verschillende medezeggenschapsorganen zoals faculteitsraden, dienstraden en het Lokaal Overleg;
- het versterken van de medezeggenschap door het inhoudelijk opzetten en organiseren van de scholing en training van leden van de Universiteitsraad;
- het in- en extern onder de aandacht brengen van de universitaire medezeggenschap;
- het organiseren van relevante werkbezoeken.

De voorzitter voert alle bovenstaande werkzaamheden uit in nauwe samenwerking met de griffier van de Universiteitsraad.

Functie-eisen
Kandidaten dienen bij voorkeur (oud-)student of (oud-)medewerker van deze universiteit te zijn. Het is niet vereist dat de voorzitter lid is (geweest) van de Raad, maar ruime ervaring met medezeggenschap strekt tot de aanbeveling. Van kandidaten voor de functie wordt verwacht dat zij een grote mate van bestuurlijk-politieke sensitiviteit hebben ontwikkeld, die in ieder geval tot uiting moet komen door kennis en vaardigheden om te opereren in een omgeving met verschillende belanghebbenden bij goede universitaire medezeggenschap. Dit vraagt om uitstekende communicatieve vaardigheden en om een goed gevoel voor de bestuurs- en medezeggenschapscultuur op de universiteit.

Arbeidsvoorwaarden
Het tijdsbeslag van de functie is gemiddeld maximaal 3 dagen per week, waaronder tenminste de gehele maandag en de dinsdagochtend. Een voorzitter voortkomend uit de studentgeleding van de Universiteit Leiden ontvangt een vergoeding voor maximaal 0,6 fte; een voorzitter voortkomend uit de personeelsgeleding van de Universiteit Leiden wordt voor maximaal 0,6 fte van haar/zijn werkzaamheden vrijgesteld en vervangen gedurende de periode dat zij/hij als voorzitter werkzaam is, een en ander volgens de daarvoor geldende regelingen. Een voorzitter niet voortkomend uit de student- dan wel personeelsgeleding van de Universiteit Leiden ontvangt een adequate financiële tegemoetkoming.

Solliciteren
Gegadigden voor het voorzitterschap van de universiteitsraad kunnen solliciteren door het schrijven en sturen van een motivatiebrief met een schets van de taakopvatting, curriculum vitae en bij voorkeur enkele referenties.

Kandidaatstellingen dienen uiterlijk op 24 mei 2018 in het bezit te zijn van de griffier van de Universiteitsraad, de heer drs. A.D.H. Weeda, email: a.d.h.weeda@bb.leidenuniv.nl.

Nadere informatie
Voor nadere informatie kunt u zich wenden tot de griffier van de Raad, Drs. A.D.H. Weeda.
Telefoon: 071 527 3125
Email: a.d.h.weeda@bb.leidenuniv.nl

Achtergrond

Geen oorlog en gratis elektriciteit graag

Syrische en Somalische leerlingen krijgen bijspijkerles in Leidse collegebanken

Leerlingen van de Kopklas, een tussenjaar tussen basisschool en de brugklas, kregen maandag hun eerste universitaire college. Voetballer, willen ze worden, of strijder voor de vrede.

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK 'Kom', fluistert een jongen tegen een vriendje, 'We gaan achterin zitten.' Helaas, van universitair hoofddocent Marc Cleiren (FSW) moeten alle leerlingen vooraan plaatsnemen. Ook moeten de telefoons uit.

Geluidloos nemen 12- en 13-jarigen plaats in de collegebanken, in afwachting van de les. Alle vijftien leerlingen zitten in de zogenoemde Kopklas van het Vlietland College: een klas tussen de basisschool en middelbare school in. Veel leerlingen zijn niet in Nederland geboren, maar in Marokko, Syrië of Somalië. 'Hun Nederlands is nog niet goed genoeg voor de middelbare school', zegt psychologiestudent Elke Berendsen (19). 'Dus dat spijkeren ze dit jaar bij.'

Het uitje naar de universiteit hoort bij een project waarin de leerlingen elkaars leefwereld beter leren kennen en hun eigen wijk leren verbeteren. 'We wilden hen ook alvast een kijkje geven in het studentenleven en hen meenemen naar college', vertelt Berendsen, die met een aantal medestudenten via haar honourscoach aan de Kopklas is gekoppeld.

'Wat zou je later willen worden?' vraagt Cleiren aan de groep, nadat hij heeft verteld dat de les is bedoeld om na te denken over de toekomst. Soulaïman steekt zijn hand op. 'Huisarts', zegt hij. 'Omdat dat nodig is voor de wereld. Het liefst zou ik voor mijn familie willen zorgen.' Lina (12) wil graag dat er geen oorlog meer is. 'Ik zou willen strijden voor vrede, maar weet nog niet hoe.' Anil (12) heeft een andere missie: 'Ik wil dat dingen, zoals elektriciteit, gratis worden voor arme mensen.'

Het is tijd voor een opdracht: de



Terwijl docent Marc Cleiren stiften uitdeelt, weet leerling Salma het zeker: 'Ik word binnenhuisarchitect.'

Foto Taco van der Eb

leerlingen moeten tekenen wat ze over een jaar of vijftien willen hebben bereikt. Lina tekent een huisje met een man en twee kinderen, terwijl Anass en Mohammed zichzelf als voetballer portretteren. Faïsa (13) tekent een vliegtuig waarmee ze naar arme landen kan vliegen 'om medicijnen naar zieke mensen te brengen' en Anil (12) een computer waarvoor hij een programma ontwikkelt. Sou-

laïman tekent het LUMC.

Aan het eind van de les hebben alle leerlingen moeten nadenken over vier dingen: waar ze goed in zijn (professie), wat ze leuk vinden om te doen (passie), waar ze hun geld mee kunnen verdienen (beroep) en wat ze de wereld willen meegeven (missie). Wie iets doet wat aan alle vier de voorwaarden voldoet, heeft volgens Cleiren een zinvol leven. Na afloop

schudden enkele leerlingen hem de hand en bedanken hem.

Salma (13) is erg blij met het eerste college van haar leven. Tekenen en ontwerpen is wat ze het liefst doet. 'Ik had al in gedachten om binnenhuisarchitect te worden, maar nu weet ik het zeker', vertelt ze resoluut. Ook Soulaïman is allerm minst van gedachten veranderd. 'Dit college heeft geholpen. Nu weet ik zeker dat ik huis-

arts wil worden', zegt hij. Amina (13) gaat vanaf nu meer nadenken over haar toekomstplannen. 'Dat deed ik eerst nog niet zo', erkent ze.

De studenten zijn tevreden over de inzet van de kinderen. Berendsen: 'In het begin waren ze wel stil, maar later kwamen ze steeds meer los.' Maud Happee (19, psychologie): 'Ik snap het wel, ik durf ook nooit wat te zeggen in college.'

Frutti di Mare

Twee keer trainen voor twee dagen racen

DOOR MONICA PRELLER Tweeëntwintig uur rennen in twee dagen. Dat is de Batavierenrace, de grootste estafetteloop ter wereld die speciaal voor studenten wordt georganiseerd. Vanuit Leiden rennen er afgelopen weekend onder andere het team mee van de Leidsche Flesch, de studievereniging voor natuurwetenschappen. 'We slapen op de camping van de campus van Universiteit Twente', vertelt organisator Bert Peters (25, informatica) als vrijdagmiddag de auto's met de deelnemers naar Enschede vertrekken. De achterbanken zijn volgestouwd met tassen en kampeerspullen. 'Je kon ook in de slaapzaal slapen, maar wij vinden het niet erg om bij elkaar in een tent te liggen. En kamperen is gratis.'

De Batavierenrace is in totaal zo'n 175 kilometer lang en opgedeeld in vier tijdsblokken: vrijdagnacht en zaterdagochtend, -middag en -avond. De vijfentwintig etappes lopen van de Grote Markt in Nijmegen naar de campus van Universiteit Twente, waarbij deelnemers afwisselend lopen en fietsen. Achtergrond en sportervaring van de ploegleden lopen wijd uiteen, van fanatiekelingen die minstens twee keer per week trainen, tot een enkeling die twee weken

traint - verspreid over een jaar. 'Ik heb twee keer getraind, één keer met het team en één keer alleen', aldus een optimistische Alex Reumer (21, wiskunde). 'Ik zie wel wat het wordt.'

Om half vier 's nachts worden de deelnemers aan de zaterdagochtendetappe gewekt door Peters. 'Ochtenddelegatie, het is tijd om wakker te worden. Over een kwartier moeten we bij de bus staan.' Met enige moeite hijsen de deelnemers zich uit hun tentjes. Als drie uur later de lopers van de nachtappes op hun matjes rollen, zijn de middaglopers ook meteen wakker. Niks lekker uitslapen, maar organisatorisch wel zo handig: de busjes naar de middagappes rijden weg om negen uur. Traditiegetrouw hebben sommigen het laat gemaakt, met enkele deelnemers die doorfeestten tot een uur of drie.

De middagtemperatuur is ook weinig gunstig: tweeëntwintig graden en volle zon. Eigenlijk net te hoog, aldus deelnemer en organisator Martijn van Velzen (26, science based business). 'Als het zo warm is, kun je wel vijf minuten optellen bij je tijd.' Van Velzen is als deelnemer van stormbaanlopen en triatlons een fervent sporter. Hij is niet van plan om zich te laten kisten door hitte, alcohol of

vermoeidheid - net als zijn mede-commissielid Rémi Claessen (21, natuurkunde en sterrenkunde): 'Ik wil een goede tijd neerzetten. Dat hoeft niet voor iedereen. Heel veel mensen doen aan de Batavierenrace mee om te feesten, en niet voor het hardlopen. Wij wilden eerst ook een apart Bier- en sportteam, maar daarvoor hebben helaas niet genoeg mensen zich opgegeven.'

Claessens houding werpt zijn vruchten af. Als hij met grote passen naar de finish van zijn etappe rent - de parkeerplaats van de Grolsch-fabriek - heeft hij met ruim twaalf kilometer per uur een persoonlijk record neergezet. 'Ik ben kapot', hijgt hij, terwijl hij een flesje water leeggiet in zijn nek.

De laatste etappe (78 kilometer) strekt zich uit van de markt van Enschede tot de campus van Universiteit Twente en wordt gelopen door een duo dat moet bestaan uit minstens één vrouw. Bij de Leidsche Flesch is Jeske Bol (28, wiskunde) daarvoor verantwoordelijk. Hoe is het voor haar om deel uit te maken van een team dat voor tachtig procent uit mannen bestaat? 'Ik heb daar echt geen moeite mee. Ons team is heel gezellig, iedereen steunt elkaar. Ik ben ook niet



'De Bata is een fijne manier om kapot te gaan'

anders gewend van mijn studie.'

Negenenvertig minuten later rent ze de campus van Universiteit Twente op. De sfeer is uitgelaten. Mensen zitten op de rand van het fietstunneltje waar de sporters doorheen moeten. Als Bol voorbij komt, wordt ze luidkeels aangemoedigd. Reumers steekt de verenigingsvlag

naar haar uit. Vermoeid maar lachend trekt ze hem uit zijn hand. Even later, na het finishen: 'Ik was zo moe. Ik ben gisteren ook tot half vier doorgedaan. Maar ik wilde het echt afmaken.'

Claessens: 'Ik ben ingestort. Maar dat hoort er ook wel bij.' Reumers: 'De Bata is een fijne manier om kapot te gaan.'

Everyone's scared of me

Diederik Stapel was not looking for truth, just reassurance

Although he had been turned down before, Diederik Stapel, the “fraud professor” gave a lecture at Leiden University last week – at a conference on failure. “I wasn’t used to failure. I couldn’t deal with experiments that didn’t work.”

BY SUSAN WICHGERS “I used to address audiences because I was a success; now, I’m here because I’m a failure.” Former Professor of Social Psychology Diederik Stapel gave a talk on “failure” at the inter-faculty conference in the Wijnhaven Building last week.

“I had an important job, a big house; I was happy”, he continued. “Until someone rang me to ask if I had faked some data.” It happened in 2011, just before his resulting dismissal from Tilburg University. His students suspected fraud: Stapel’s results were too good to be true. By then, he had been cheating with his experiments for years. “The day after my dismissal, I picked up the newspaper in the hall and saw my face in it. I thought: everyone will have forgotten in a few days, but it took months. Even now, years on, it still crops up.

He has been called “one of the biggest science frauds in history”, the “fraud professor” and a “pathological cheat”. Why did he do it? It’s a question he’s been trying to answer for years. “I know what I did was wrong; it’s the biggest mistake you can make in science and I’m responsible. I wasn’t used to failure, then I did experiments that didn’t work out. I couldn’t deal with it. I wanted good results that explained certain behaviour, not chaos or an illogical outcome, so I decided to change them. I wasn’t looking for truth, just reassurance.”

After the lecture, someone in the audience wanted to know what hurt most. “Being excluded, not being allowed to be part of society anymore. Everyone’s scared of me and of what I represent.” Two day later, Stapel finds the time to answer some additional questions by phone.

You said, in your talk, that pure science is almost impossible. Why is it impossible, and what should we do about it?



Diederik Stapel: “I wasn’t looking for truth, just reassurance.” Photo by Taco van der Eb

“Not everything you do is worth communicating. Sometimes a study fails, or an idea proves duller than you thought, so you must make a choice. If we were to publish everything, it’d cost too much time and money. “The only solution is to be honest: ‘I interviewed Diederik Stapel for three hours; here are the thousand words I wrote about it, and here’s where you can find the entire inter-

view.” Let people know you made a choice and that they can retrieve all the information.”

Do you think there are many people committing fraud in science?

“Many is an exaggeration. I don’t think so. I hope not. I’m sure there are more cheats, but many? No. My case was extreme; I was far too cocky. Actually, I was a bad cheat. No one knows about the good frauds and we’ll never hear of them, of course.

“There’ll always be lazy people and people who only want immediate success. That’s why we need to have a database where we can access all the results. We need to take a good look at our culture, too: why is it so important to perform so well all the time? We could blame our society, because everyone feels the need to do well. But less individualism would be a good start; perhaps, researchers should remain unknown, so no one knows who produced the results.”

You said that exclusion hurt the most. Do you still feel that way, after seven years?

“Yes. It’s very extreme. Even just at Leiden, I’ve been invited to speak at similar events by students two or three times in the past, only to have them cancel on me later. Someone higher up the ladder thought it better if I didn’t speak. It’s hard – almost like being censored, although debate is an essential part of science.

“No one will give me a job, either. I don’t want pity – I’m doing very well – but I would love to be a part of society. I can understand that universities don’t want to employ me in an academic position, but surely I can teach at a school?

“I was hired by a planning office, and then rejected again. It happens every time. The director will be fine with it, but then the supervisory board or the staff disapproves. People are scared of me; they don’t want me in their company.”

And what about all those PhD students, who weren’t involved in the fraud?

“They had a tough time because of me. Most lost their publications. It’s bad enough if you hurt yourself, but you shouldn’t hurt anyone else. That’s another matter entirely.”

What do you see for the future?

“I write, I’ve become very good at meditating, I do a lot of studying and I’m raising my children, but I’d love to do more. Sometimes, I work at one of Bram Bakker – the psychiatrist’s – addiction clinics as a therapist. He agreed that it was ridiculous that I couldn’t get a job. Hopefully, science will gradually become less holy and there’ll be more room for debate. Nowadays, people feel the same way about science as they used to about religion; it’s extremely important to them and if you screw up, it’s heresy. Science is important, but it’s not the be-all and end-all.”

Over fifty studies were withdrawn

Until 2011, Diederik Stapel (1966) was a respected Professor of Social Psychology and Dean of Tilburg School of Social and Behavioral Sciences. Before that, from 2000, he was a professor at Groningen.

In 2011, it emerged that he had started making up data while he was still at Groningen. He made up experiments without conducting them and created the preferred outcome instead. Colleagues and students had had their suspicions for some time, but when he used the same series of figures twice, they acted on it.

Stapel admitted the fraud and was prosecuted. In the end, he was given a community punishment order of 120 hours and stripped of his doctor’s title.

His PhD students and close colleagues were badly affected by his cheating. More than fifty studies on which he had worked were withdrawn and one lecturer at Tilburg University resigned because of the affair.

Who would you like to nominate for the Mr. K.J. Cath Award? The University’s best ambassador

Which staff member or student (or group of staff or students) at Leiden University do you believe has made the most positive contribution to the reputation of our University in the past few years? Who, according to you, deserves a special recognition for being an excellent ambassador for our University? Whose activities have ensured that more people have come to know and value Leiden University?

You can nominate your candidate now! The Mr. K.J. Cath Award* will be bestowed at the opening of the Academic Year this September. Every two years this award goes to (a group of) staff or students of our university who have made a positive contribution to the reputation of the University, through their achievements in teaching or research, or in supporting these activities.

Send in your nomination now and tell us why you think your candidate deserves this prize.

Previous winners

- 2016: Christophe Mombers & Arian Khoshchin of the Edisen Foundation
- 2014: Wouter Bruins, entrepreneurial student
- 2012: Maartje van den Heuvel, collection specialist, Photography and Photographics, Leiden University Libraries

How to nominate your candidate

Submit the name of your nominee of choice before June 4, 2018, accompanied by a written and substantiated proposal. Send your nomination to the jury in an envelope marked ‘Cath Award’, for the attention of Roomsha Bansie, Head of Rector’s Office, P.O. Box 2500, 2300 RA Leiden, or by email to k.r.bansie@bb.leidenuniv.nl mentioning ‘Cath Award’ in the subject field.

* This award was set up in 1988 on the retirement of Mr. K.J. Cath as President of the Executive Board and comprises a certificate and a sum of € 2,500.



Cultuur

Opgesloten vanwege een schilderij

Congolese kunstenaar wordt nog steeds 'in de gaten gehouden'

Sapin Makengele (37) exposeert tot eind juni 38 schilderijen in het Afrika Studiecentrum, waarop hij kritiek uit op de Afrikaanse politici. 'Ik heb ervoor in de vastgezeten.'

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK 'Ik hou van lijden', zegt de Congolese kunstenaar Sapin Makengele (37). 'Ik ben opgegroeid in een omgeving waar lijden altijd een rol speelde. Zij die me tijdens mijn jeugd hebben laten lijden, complimenteren me nu met m'n kunst.'

Makengele groeide op in Congo, dat toen nog Zaïre heette. Het land werd geregeerd door Mobutu, een dictatoriale leider voor wie niet alleen de bevolking, maar ook andere leiders bang waren. Hij was charismatisch, herinnert Makengele hem. 'Als je met hem praatte, vergat je dat hij zoveel mensen had vermoord.'

Zijn bijnaam was 'le roi léopard', vertelt Makengele. 'Hij had altijd een hoed op van luipaardhuid. Hij vertelde iedereen dat hij op z'n twaalfde een luipaard had gedood. Iedereen geloofde hem, zo geloofwaardig kwam hij over.'

Mobutu martelde en doodde mensen die het niet met hem eens waren, maar tegelijkertijd probeerde hij een feestgevoel te creëren om de mensen tevreden te houden.

'Elk weekend waren er volksfeesten. Iedereen kreeg gratis eten en drinken en er werd gratis kleding

uitgedeeld met het gezicht van Mobutu erop. Hij probeerde het volk positief te beïnvloeden zodat ze zijn slechte dingen zouden vergeten.'

Drie jaar geleden vertrok de kunstenaar uit de hoofdstad Kinshasa om zich te vestigen in Amerika. Daar maakte hij aan de Universiteit van Michigan samen met een historicus een documentaire

over de geschiedenis van de Universiteit van Kinshasa.

Toen hij hiervoor af en toe terugging naar zijn moederland, ontmoette hij de aan de Universiteit Leiden verbonden antropoloog Catherina Wilson. Ze werd zijn vrouw en via haar kwam hij in Nederland terecht. Sinds 2010 uit Makengele via zijn schilderijen kri-

tie op de Afrikaanse politiek en maatschappij, maar dat ging niet altijd zonder slag of stoot.

Voor zijn schilderij 'De onverantwoordelijkheid van de leiders', gemaakt wegens de vijftigjarige onafhankelijkheid van Congo, werd hij gearresteerd.

'Ik heb een paar dagen in de gevangenis gezeten. Het was heel eng. Ik dacht dat ik er niet meer levend uit zou komen.'

De expositie die op de derde verdieping van het Pieter de la Courtgebouw is te zien, zou Makengele in Congo niet durven tonen. 'Dat is erg gevaarlijk. Maar ik durf nu überhaupt niet naar Congo te gaan, omdat ik vrees opgepakt te worden. Maar ik heb mijn familie al drie jaar niet meer gezien, dus wil wel heel graag terug.'

Maar ook in Nederland zegt Makengele niet geheel vrij te zijn, omdat alle Congolezen die buiten Congo leven als vijand worden beschouwd. 'We worden door een netwerk in de gaten gehouden. Ik voel me hier op mijn gemak, maar ben wel voorzichtig.'

Op bijna elk schilderij staat een vraagteken. 'Dat staat voor de vraag of ik zal slagen. De kleur geel, die ook in al mijn werken terugkomt, beantwoordt die vraag. Hoe moeilijk je leven ook kan zijn, je zult er altijd weer bovenop komen. Geel staat voor geluk, licht en hoop. Mijn favoriete kleur. Die wil ik er altijd in hebben.'



Schilderij 'Abacos' (2015), met Mobutu in het midden.

Dansen met een rauw randje

Nachtraad wil meer leven in de brouwerij

De Leidse Nachtraad wil meer ruimte voor het Leidse nachtleven. Het liefst met een rauw randje: 'De Nobel is eigenlijk te nieuw, en te perfect.'

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN 'De Nachtraad is een collectief van verschillende clubs, die van alles in de nacht hebben georganiseerd of dat willen doen. Het gaat over alles wat bij de nachtcultuur hoort, over de volle breedte: van drum 'n bass en

dubstep, tot techno en disco, tot *african*. Iedereen kan zich aanmelden', zegt Len van Brussel.

De Leidse Nachtraad trapt vorige week donderdag af met een feestje: een goedbezochte *silent disco* op de Vismarkt.

'Alle vierhonderd koptelefoons waren weg, en er stonden nog zeker honderd mensen in de rij.'

Van Brussel vat het manifest samen: 'Wij willen meer ruimte voor nachtprogrammering in Leiden. Het is een prachtige historische stad, met heel veel studenten, ook internatio-

nale studenten, maar het eindigt er vaak in de kroeg. Of je kan naar een concert, of een commercieel dancefeest. Maar verder is er gewoon geen plek. Wij willen meer locaties, met meer nachtprogrammering. Dat betekent dus indoorlocaties, en meer tijdelijke vergunningen.'

Leiden heeft nu één poppodium, Gebr. de Nobel, maar die zaal is juist niet zo geschikt voor de wat rauwere stijlen, vindt hij.

'Ik ben zelf van Doorgedraaid. We zijn begonnen in het LVC (voorloper van Gebr. de Nobel, red.) met onze ei-

gen evenementen, met techno, house – dat soort muziek. 'Wij hebben daar het openingsfeest gegeven en de afterparty van ons eigen festival. Het is een prachtige concertzaal, maar voor de programmering die wij deden, is het geen geschikte locatie. Het mist een beetje het rauwe randje. Het is heel licht, eigenlijk te nieuw, en te perfect.'

'Het LVC was heel goedkoop, en je mocht daar de hele dag rommelen, decor maken en lekker een feestje bouwen. Het was een oud krakerspand, dus je mocht overal alles inschroeven. In De Nobel is alles juist strak georganiseerd. Dus er zijn bepaalde mensen die daar decorstukken in de lucht mogen hangen, en er is een beperkte tijd dat het mag. Het heeft een hoog instapmodel, met hoge zaalkosten. Daar kunnen zij niets aan doen, maar daardoor is er voor onze cultuur niet veel ruimte meer in Leiden.'

De Nachtraad is inmiddels in gesprek met de gemeente over mogelijke locaties. 'We zien wel dat er vraag is binnen de gemeente. Zij hebben te balanceren tussen de cultuur van de stad, dus ze willen wel meer nachtprogrammering, maar ze hebben ook te maken met omwonenden, veiligheid en logistiek. De gemeente is geen ondernemer, en zij moet niet zelf de cultuur willen bieden, maar ze kunnen bijvoorbeeld wel verguningsregels versoepelen.'

'De opkomst van onze *silent disco* bewijst dat de vraag er wel degelijk is. In Rotterdam, Den Haag en Amsterdam zijn er voor techno, house en disco talloze festivals die uitverkoopen. In Leiden niet meer. Is dat omdat de mensen er niet zijn? Of komen ze elkaar niet meer tegen, omdat het niet meer wordt geprogrammeerd?'



Silent disco op de Vismarkt. 'Alle koptelefoons waren weg en er stond nog een rij.'

Foto Taco van der Eb

Agenda

FILM

TRIANON

Avengers: Infinity War 3D
dagelijks 11.30 + 14.45 + 18.15 + do. ma.
di. wo. 21.40

The Guernsey Literary Society
do. 11.30 + zo. di. wo. 12.45 + do. za. ma.
wo. 16.30 + 21.30 + zo. di. 18.55

Zie verder bioscopeninleiden.nl

MUZIEK

ACADEMIEGEBOUW

Inloopporgelconcert Guus Theelen

Wo 2 mei, 13.00, gratis

GEBR. DE NOBEL

Tante Joke Koningskaraoke

Do 26 april, 23.00, €17,50

Michael Prins + support: Lilith Merlot

Do 10 mei, 19.30, €17,50

LOKHORSTKERK

Inloopporgelconcert Practicum Musicae

Do 26 april, 17.00, gratis

MAREKERK

Orgelconcert Rien Bakker

Za 28 april, 16.00, gratis

MUZIEKHUIS

Paul Benjamin, Chris Blevins & Levi

Parham Band

Di 1 mei, 21.00, €12,50

MUZIEKPODIUM DE-X

The Professionalz

Za 12 mei, 21.00, €15,- (voorverkoop

€12,50, studenten €10,-)

PAARD VAN TROJE (DEN HAAG)

80s 90s Nullies Koningsnacht

Do 26 april, 23.00, €7,50

Rollerdisco

Za 5 mei, 20.00, €10,-

Ruben Hein

Vr 11 mei, 20.00, €20,-

STADSGEHOORZAAL

Magazijn Hollandia – Frommermann

Wo 2 mei, 20.15, €25,-

Koffieconcert: Bach, Cassado & Kodály

– Ella van Poucke

Zo 6 mei, 11.30, €25,-

TWEË SPIEGHELS

Michelle Pazzini Trio

Zo 29 april, 16.00, gratis

DIVERSEN

ACADEMIEGEBOUW

Oort Lezing 2018: The Search for Life

on Planets Around Other Stars

Do 26 april, 20.00, gratis

BOEKHANDEL KOOYKER

Litteraire middag met Tomas Lieske

Zo 29 april, 13.00, gratis

BPLUSC: MERENWIJK

Expositie: Albert snijdt hout – Albert

Molmans

t/m 15 juni

BPLUSC: NIEUWSTRAAT

Expositie: Leidse blik op Polen: Ste-

denband Leiden – Torun

t/m 9 juni

Lezing Erfgoed op reis door digitalise-

ring: Kranten en boeken in het Maleis

Di 1 mei, 16.30, gratis

HORTUS

Zondagwandeling De Hortus in kleu-

ren en geuren

Zo 13 mei, 12.00, €1,50 excl. entree

LIPSUIS

Lezing "Students as suspects?" –

Francesco Ragazzi

Do 3 mei, 17.15, gratis

Lezing Evolutie in het urbane oerwoud

– Menno Schilthuis

Ma 14 mei, 19.30, gratis

MUSEUM VAN OUDHEDEN

Expositie: Concepts of Time

t/m 9 september

POTERSKERK

Dietherherkeningsdienst

Vr 4 mei, 18.30, gratis

SCHELTEMA

Kraan

Vr 4 mei, 21.00, gratis

SCHOUWBURG

Johan Goossens

Do 3 mei, 20.15, v.a. €14,50

Roué Verveer

Di 15 mei, 20.15, v.a. €15,-

STADSGEHOORZAAL

Lachstof 8: Vers Gemaaid Gras

Di 8 mei, 20.30, €17,50

THEATER INS BLAU

Matglazen vensters

Do 26 april, 20.30, €19,-

Niemandslaan

Wo 16 mei, 20.30, €17,50

VAN STOCKUM BOEKVERKOPERS

Lezing Marli Huijer

Do 26 april, 19.30, gratis

Kamervragen



Foto Taco van der Eb

Column

Koffie in Amsterdam

Mijn vriend is geboren en getogen in de allermooiste stad van België: Antwerpen. 't Stad, in de volksmond. 'En al de rest is parking', wordt daar vaak achteraan geroepen. Omdat de rest van het land slechts een parkeerplaats is, hoeven we daar ook niet naartoe. Heel handig.

Dat idee lijkt niet te heersen als we het over Nederland hebben. Hier wil hij opeens elke uithoek van het land bezoeken.

Ik heb het twee jaar lang kunnen uitstellen. Den Haag: lekker dichtbij.

'Rotterdam, je vindt die moderne architectuur vast heel mooi. En er is een leuk beeld van een kabouter.'

Utrecht. Heeft zó'n lieve binnenstad. Nijmegen, mogelijk de oudste stad van het huidige Nederland.

'Leiden, het hoeft niet altijd zo avontuurlijk te zijn, niet te zot. Prima koffie-zaakjes, prima cafés.'

Maar dit weekend was het moment daar. Hij wilde naar Amsterdam.

Zo vaak kom ik niet in Amsterdam, dus leek het mij handig om reviews van koffiezaakjes op te zoeken. Een voorbereid mens telt voor twee. En het was een excuus om niet aan mijn scriptie te werken. Reviews dus. Normaal is dit het gedeelte van mijn column waar ik mezelf indek door te nuanceren. 'Begrijp me niet verkeerd', 'Het ligt vast aan mij', enzovoorts. Hier niet.

Want als er iets is dat samenvat hoe ik denk over de Amsterdamse horeca, zijn het de reviews op Google Maps.

'In potentie de lekkerste açai bowl van Amsterdam, maar geen constante kwaliteit.' Mogelijk de allerlekkerste overgewaardeerde smoothie die in een kom is gekapt, maar slechts de helft van de tijd. Want je blijft na drie omhooggevallen bakken cruesli wel gewoon komen natuurlijk, of ze nou tegenvallen of niet.

'Superleuke plek. Pinterest in real life. Het leukste is nog de koffie is bijzonder mooi!' Het vloeibare goud smaakt misschien naar slotwater: zo lang er maar een hartje, rozet of zwaan uit melkschuim bovenop ligt en het interieur een samengeraapt zootje is van steigerhout en Monstera-planten.

En, met stip op één mijn favoriet: 'Met mooi weer kan je buiten in de vensterbank of op een stoeltje zitten.' Zozo, een stoeltje. Je tikt vier euro neer voor een cappuccino, maar dan krijg je er ook een zitplaats bij. Of een vensterbank, als je toch niet kan kiezen tussen staan en zitten.

Nu, ik ben de slechtste niet en ga hier toch even de ruimte nemen voor nuance. Soms ben ik het ook volmondig eens met een review, zelfs als deze gaat over een koffiezaak in Amsterdam. 'Een kopje thee voor 3 euro; hoe durf je', bijvoorbeeld, of 'Meest overschatte plek ooit.' Bovendien denk ik dat er wel degelijk hele leuke plekken zijn in Amsterdam. Spoor 2a van het Centraal Station bijvoorbeeld, waar ieder half uur een trein vertrekt richting Den Haag Centraal.

FEMKE BLOMMAERT studeert taalwetenschap



'In twee minuten is het schoon'

Edzard Boonen (20, tweedejaars rechten)

Huis: Oude Vest
Kamer: 7 m²
Huur: € 350
Aantal bewoners: 3

Hoe ben je aan het huis gekomen?
'Euhm, dat is een beetje een lastig verhaal. Ik kwam met mijn huidige huisgenoten in contact via de zoon van een jeugdvriend van mijn moeder. Daarna heb ik een keer met ze gegeten, wat het hospiteren moest voorstellen. Het klikte gelijk goed en niet heel veel later woonde ik er.'

Het lijkt alsof er vrij weinig in je kamer staat, hoe komt dat?

'Met zeven vierkante meter heb ik natuurlijk niet heel veel ruimte. Maar ik wilde wel graag een bed van 1.40 bij 2 meter, en als je er dan ook nog een bureau bij zet is het al wel vrij snel vol.
'Ik zou misschien wel een iets grotere kamer willen maar dat is niet noodzakelijk. Als ik meer ruimte heb, zou ik er een bank neerzetten. Doordat ik een kleinere kamer heb, ga ik wel sneller in de fusie zitten. En met schoonmaken ben ik ook binnen twee minuten klaar.'

Hoe kom je aan die kroonluchter?
'Ik wilde een mooie lamp hebben en kwam deze tegen bij de kringloopwinkel

twee deuren verderop. Het schilderij dat in de fusie hangt, hebben we daar ook gekocht. We overwogen eerst om een Karel Appel te kopen maar vonden dit uiteindelijk ook prima.'

Heb je iets met kunst?
'Ja, dat kan ik wel met zekerheid zeggen. Ik ben vroeger door mijn moeder veel naar musea meegenomen. Daar heb ik veel van opgestoken. Zelf vind ik vooral fotograferen erg leuk.'

Wat fotografeer je dan zoal?
'Ik doe graag portretfotografie, maar ook natuur en evenementen. In mijn vrije tijd

ben ik bijvoorbeeld ook cineast bij Minerva. Ik vind het mooi om bij alle bij evenementen aanwezig te zijn. Ik denk alleen niet dat er voor mij een toekomst in de fotografie in zit, ik houd het er liever bij als uit de hand gelopen hobby.'

Wat zie je jezelf dan wel later doen?
'Ik zit nu in het tweede jaar van rechten en dat gaat prima. Ik vind het gelukkig nog erg leuk en wil later dan ook rechter of advocaat worden. Het lijkt mij dan leuk om op een iets kleinere kantoor te werken.'

DOOR HUGO VERMEER

Bandirah

